

Univerzita Hradec Králové  
Pedagogická fakulta

## **Diplomová práce**

Univerzita Hradec Králové  
Pedagogická fakulta  
Ústav primární a preprimární edukace

**Zahraniční studijní programy a pracovní stáže  
pohledem studentů oboru  
Učitelství pro 1. stupeň základních škol**

Diplomová práce

Autor: Andrea Željzková  
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy  
Studijní obor: ZS 1 Učitelství pro 1. stupeň ZŠ  
Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Martina Maněnová, Ph.D

Hradec Králové  
2021



## Zadání diplomové práce

**Autor:** Andrea Željzková

Studium: P15P0848

Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

**Název diplomové práce:** **Zahraniční studijní programy a pracovní stáže pohledem studentů oboru Učitelství pro 1. stupeň základních škol**

Název diplomové práce AJ: The use of foreign studying programmes and short term internships within studying teaching for elementary schools

### **Cíl, metody, literatura, předpoklady:**

Cílem práce je zjistit názory studentů na zahraniční studijní programy a pracovní stáže. Teoretická část práce bude obsahovat popis, vývoj a možnosti zahraničních studentských pobytů včetně vymezení pojmů pracovní stáž, studijní pobyt. Empirická část bude zjišťovat názory studentů na zahraniční pobyty. Jako základní průzkumné nástroje budou využity rozhovory a dotazníkové šetření.

Garantující pracoviště: Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Martina Maněnová, Ph.D.

Oponent: Mgr. et Mgr. Martin Skutil, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 31.5.2017

### **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Hradci Králové, dne 17. srpna 2021

## **Poděkování**

Děkuji doc. PaedDr. Martině Maněnové, Ph.D. za odborné vedení a užitečné rady, které mi poskytla. Dále děkuji zaměstnancům internacionalizace na PdF UHK, kteří mi poskytli potřebné informace, a všem studentům, kteří se zúčastnili mého dotazníkového a rozhovorového šetření.

## **Anotace**

ŽELJAZKOVÁ, Andrea. *Zahraniční studijní programy a pracovní stáže pohledem studentů oboru Učitelství pro 1. stupeň základních škol*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 78 s. Diplomová práce.

Cílem diplomové práce je zjistit, proč studenti oboru Učitelství pro 1. stupeň na UHK využívají, a naopak nevyžívají možnosti zahraničních mobilit. Práce popisuje a charakterizuje studijní programy, pracovní stáže a pojmy související s nimi. Obsahuje informace o postupu, který musí uchazeči o mobility dodržovat. Vyhodnocuje dotazníkové a rozhovorové šetření se zaměřením na praktické využití studia a práce v zahraničí.

## **Klíčová slova**

Studijní program, studium v zahraničí, zahraniční mobilita, zahraniční pracovní stáž.

## **Annotation**

ZELJAZKOVA, Andrea. *The use of foreign studying programmes and short term internships within studying teaching for elementary schools*. Hradec Kralove: Faculty of Education, University of Hradec Kralove, 2021. 78 pp. Diploma Dissertation Degree Thesis.

The aim of this Diploma Dissertation is to find out why students that are to become elementary school teachers use, or do not use the opportunity of foreign mobilities. It describes and characterictizes study programmes, internships abroad and other concepts related to them. It contains information about the journey students have to follow if they are interested in going abroad. This Diploma Dissertation evaluates questionnaires and interviews which are focused on practical use of study and work abroad.

## **Keywords**

Foreign mobility, internships abroad. study program, study abroad.

## Obsah

|  |    |
|--|----|
| Seznam použitých zkratk  | 11 |
| Úvod   | 12 |
| 1 Zahraníční mobilita  | 13 |
| 1.1 Motivace   | 14 |
| 1.1.1 Role motivace v zahraničních výjezdech                       | 14 |
| 1.2 Bariéry zahraničních mobilit                                   | 16 |
| 1.3 Frustrace  | 17 |
| 1.4 Stres  | 18 |
| 1.5 Úzkost   | 19 |
| 2 Studijní programy a pracovní stáže v rámci programu Erasmus plus | 20 |
| 2.1 Historie   | 21 |
| 2.1.1 Oslava 30 let od založení programu Erasmus                   | 23 |
| 2.2 Přínosy  | 23 |
| 2.2.1 Přínosy studijního programu                                  | 24 |
| 2.2.2 Přínosy zahraniční pracovní stáže                            | 25 |
| 2.3 Cíle   | 26 |
| 2.4 Podmínky   | 26 |
| 2.5 Charta studenta v rámci studijního programu                    | 27 |
| 2.5.1 Před zahájením zahraniční mobility                           | 27 |
| 2.5.2 V průběhu mobility   | 27 |
| 2.5.3 Po ukončení mobility   | 28 |
| 2.6 Financování  | 28 |
| 2.7 Lokality   | 29 |
| 3 Dobrovolnictví jako forma pracovní stáže                         | 30 |
| 4 Studijní možnosti  | 32 |



|       |   |    |
|-------|---|----|
| 4.1   | Studijní program Erasmus+ v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ                                      | 32 |
| 4.1.1 | Podmínky .....  | 32 |
| 4.1.2 | Kritéria výběrového řízení .....  | 33 |
| 4.1.3 | Financování.....  | 33 |
| 4.1.4 | Lokality .....  | 34 |
|       | Belgie .....  | 34 |
|       | Dánsko .....  | 35 |
|       | Francie .....   | 35 |
|       | Itálie .....  | 35 |
|       | Litva .....   | 35 |
|       | Maďarsko.....   | 35 |
|       | Německo .....   | 36 |
|       | Nizozemí.....   | 36 |
|       | Norsko.....   | 36 |
|       | Polsko.....   | 37 |
|       | Rakousko .....  | 37 |
|       | Rumunsko .....  | 37 |
|       | Slovensko.....  | 37 |
|       | Slovinsko .....   | 38 |
|       | Španělsko .....   | 38 |
|       | Turecko .....   | 38 |
|       | Velká Británie .....  | 38 |
| 4.2   | Studijní program Erasmus+ mezinárodní kreditová mobilita v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ ..... | 39 |
| 4.3   | Studijní program Swiss-European Mobility v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ .....                 | 39 |
| 5     | Pracovní stáže v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ .....   | 40 |

|       |   |    |
|-------|---|----|
| 5.1   | Podmínky .....  | 40 |
| 5.2   | Kritéria výběrového řízení .....  | 40 |
| 5.3   | Financování.....  | 40 |
| 5.4   | Lokality .....  | 41 |
| 6     | Pohledy studentů oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ UHK na zahraniční studijní programy a pracovní stáže ..... | 42 |
| 6.1   | Vymezení průzkumného problému.....  | 42 |
| 6.2   | Cíle.....   | 42 |
| 6.3   | Průzkumné otázky.....   | 42 |
| 6.4   | Metodologie .....   | 43 |
| 6.4.1 | Popis dotazníku.....  | 43 |
| 6.4.2 | Popis rozhovoru .....   | 44 |
| 6.4.3 | Technika sběru dat .....  | 44 |
| 6.4.4 | Průzkumný vzorek .....  | 45 |
| 6.5   | Výsledky průzkumu .....   | 47 |
|       | Závěr .....   | 68 |
|       | Seznam použité literatury .....   | 70 |
|       | Seznam obrázků.....   | 73 |
|       | Seznam tabulek .....  | 74 |
|       | Seznam příloh .....   | 75 |

## **Seznam použitých zkratk**

|           |   |  |
|-----------|---|--|
| ČR        | = | Česká republika                        |
| EU        | = | Evropská unie                          |
| Erasmus + | = | zahraniční mobilitní program Erasmus + |
| HK        | = | Hradec Králové                         |
| PET       | = | Preliminary English Test               |
| IT        | = | Infomační technologie                  |
| UHK       | = | Univerzita Hradec Králové              |
| PdF       | = | pedagogická fakulta                    |
| ZŠ        | = | základní škola                         |

## Úvod

Tato diplomová práce je zaměřena na zahraniční studijní programy a pracovní stáže, které jsou nabízeny Univerzitou Hradec Králové. Konkrétně se jedná o zahraniční mobility, které jsou nabízeny studentům a studentkám oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ, a to jak v prezenční, tak kombinované formě.

Téma diplomové práce bylo vybráno na základě osobních zkušeností ze studijních a pracovních mobilit. V práci jsou zahrnuty teoretické i praktické informace.

Téma zahraničních výjezdů považuji za aktuální. Poskytuje informace internacionalizačnímu oddělení pedagogické fakulty UHK, vyučujícím a v neposlední řadě studentům. Zahraniční výjezdy studentů jsou stále čtenější, a proto si myslím, že je třeba se jimi více zabývat. Má diplomová práce poskytuje zpětnou vazbu, motivaci, informace pro zamyšlení a návrhy ke změnám. Jelikož UHK neustále nabízí zahraniční mobility, bude toto téma aktuální i v budoucnu.

Cílem práce je zjistit názory studentů na zahraniční studijní programy a pracovní stáže. Cílem teoretické části je vysvětlit pojem mobilita a pojmy spojené s ním. Popisuje zahraniční možnosti, které mají studenti a studentky. V textu jsou obsaženy aktuální informace ohledně přínosů, cílů, podmínek, financování a lokalit, které mohou využívat studenti účastníci se studijních programů, či pracovních stáží. Oba druhy mobilit jsou podrobně popsány a vysvětleny obecně a poté se zaměřením na Univerzitu Hradec Králové.

Z hlediska studijních programů je práce zaměřena zejména na program Erasmus +, který je v dnešní době považován za nejznámější program nejen pro studenty, ale i pro akademické zaměstnance. Účastníky programu nemusí být pouze studenti, ale pro užší zaměření této práce bude věnována pozornost právě studentům. V práci se objeví kapitoly, které souvisejí s historií i momentální situací tohoto programu. Zahraniční pracovní stáže tvoří další část diplomové práce. V této části se setkáme s popisem, spojitosti s dobrovolnictvím a potenciálními přínosy.

## 1 Zahraniční mobilita

Zahraniční studijní programy a pracovní stáže, na které je tato práce zaměřena, jsou nazývány obecně jako zahraniční mobility. Pro účastníky těchto zahraničních mobilit platí to, že na určitý čas vyjedou do zahraničí na jimi vybranou univerzitu či místo, kde vykonávají práci. „*Mobilita je schopnost osoby nebo věci být bez větších zábran uveden/a do pohybu*” (Pittnerová a kol. 2013, s. 13).

Jak ve své publikaci uvádí Pittnerová a kol. (2013, s. 13), *existují čtyři základní znaky mobility, a to místo, organizace, charakter a délka. Díky těmto znakům se mobility dělí na několik základních skupin:*

- Podle organizace lze mobilitu dělit na:
  - Mobilitu v rámci sektoru: Mezi akademickými organizacemi či firmami.
  - Mezisektorovou mobilitu: Mezi akademickým a veřejným sektorem, mezi firmami a veřejným výzkumným sektorem. Tyto kategorie se mohou vyskytovat v regionální, národní či mezinárodní dimenzi.
- Podle skupiny osob, které jsou do programu mobility zapojeny:
  - Studenti
  - Výzkumníci, vědci a akademičtí pracovníci
  - Nevýzkumní pracovníci
- Podle délky pobytu:
  - Krátkodobé: Do tří měsíců, většinou se jedná o semináře, konference, specializované kurzy.
  - Dlouhodobé: Delší pobyt než 3 měsíce, obvykle 6-12 měsíců.
- Podle reálných podmínek mobility:
  - Geografická mobilita: V rámci regionů nebo států.
  - Virtuální mobilita: Mobilita, při které není nutný fyzický přesun osoby v rámci geografického působení. Jedná se například o e-konference nebo e-semináře.
  - Kombinovaná mobilita: Kombinace geografické a virtuální mobility. Tento typ je častý zejména v rámci mezinárodních vědecko-výzkumných projektů.

Podle výše uvedeného výčtu vidíme, že existuje více druhů mobilit. Tato diplomová práce se bude dále zabývat krátkodobými a dlouhodobými geografickými mobilitami v rámci sektoru. Konkrétně se bude zabývat pracovními stážemi a studijními programy studentů a studentek studujících obor Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Univerzitě Hradec Králové.

Pokud se student rozhodne vycestovat do zahraničí na delší pobyt, v rámci kterého chce studovat či pracovat, musí se vypořádat s určitými psychickými stavy. Mezi ně patří frustrace, stres a úzkost. Všechny tyto bariéry lze překonat, pokud mají studenti dostatečnou motivaci.

## 1.1 Motivace

Motivace byla v 19. století považována za vrozenou. Spojitost s vrozeností vznikla na základě chování některých živočichů. Ve 20. století byly nalezeny další důkazy o dědičném charakteru motivace, ale zároveň se objevovaly i informace o tom, že motivace je naučená.

V současné době existuje mnoho teorií a definic, které se liší. Jedna z definic zní takto: „*Motivací se míní to, co dává důvod k chování či činům, něco, co posiluje či podmiňuje čin, určuje jeho druh a intenzitu*“ (Kolman a kol., 2012, s. 11). Motivaci dále dělíme na vnější a vnitřní.

Motivace zahrnuje vše, co podněcuje, řídí a udržuje chování a jednání člověka. Laicky lze tvrdit, že se jedná o hnací sílu. Motivovaný člověk se snaží dosáhnout určitého cíle. Pohnutky lidského chování a jednání jsou nazývány jako motivy.

### 1.1.1 Role motivace v zahraničních výjezdech

V současné době neexistuje průzkum, který by se zabýval tím, jakou motivaci mají studenti pro své zahraniční výjezdy v rámci Erasmu+ a dalších programů. To, co studenty motivuje k zahraničním mobilitám, by se určitě lišilo. Podněty, které studenty motivují k zahraničnímu výjezdu, jsou různé. Je nutno zohlednit individualitu jedince, životní zkušenosti a momentální psychickou i fyzickou situaci.

Studenty může motivovat k výjezdu touha po poznání nové země, osamostatnění se, cestování. Z osobního hlediska to dále může být i sprátelení se s novými lidmi a vytvoření

nových přátelství. Z hlediska vzdělávání se může objevovat motivace díky vizi zlepšení se v cizím jazyce, a to zlepšení úrovně, odbourání strachu z komunikace a používání jazyka, poznání jiného systému výuky, rozšíření obzorů v rámci oboru studenta. V rámci zahraniční stáže může být rozvinuta také pracovní kompetence a čerpání pracovních zkušeností.

Motivací studentů, kteří chtějí vyjet do zahraničí, může být také nahlédnutí do různých kultur. Pokud uchazeč navštíví více než jednu zemi, může vyzorovat rozdíly v přátelskosti, náklonnosti či hrdosti občanů. Prakticky si tak může ověřit třeba to, že Japonsko, Amerika i Česká republika se neliší pouze svou geografii, ale také kulturou, zvyky a tradicemi (Nakonečný, 2014).

Z průzkumu, který jsem zpracovala ve své praktické části, vyplynulo, že největší motivací studentů k výjezdu do zahraničí je touha po zlepšení jazykové úrovně, vyšší samostatnost a poznání nové země. Osobně za největší motivaci k zahraničnímu výjezdu považuji zlepšení úrovně v cizím jazyce a rozvinutí své vlastní osobnosti ze studijního, profesního i osobního života.

S motivací studentů souvisí také jejich očekávání. To lze získat na základě popisu místa, kam jedeme, motivujících videí, která jsou často zkreslená a zobrazují jen pozitivní pohled, vyprávění, či na základě předchozích osobních zkušeností. Může se stát, že zahraniční pobyt naše očekávání naplní, nebo naopak nenaplní. Naplnění i nenaplnění našich očekávání se poté projeví v našich emocích. Motivace a emoce spolu totiž velmi úzce souvisejí. Uspokojení souvisí s nejsilnějšími emocemi spojenými s dovršením cíle. Pocit uspokojení mohou studenti pocítit například při splnění zahraniční zkoušky, spřátelení se s někým novým, či uvědomění si zlepšení své úrovně v cizím jazyce.

Pokud budeme v prostředí dobrovolníků, kteří kolem nás vykonávají práci, budeme motivováni pouze tím, že je budeme pozorovat. Poté se, právě z důvodu motivace, k ostatním dobrovolníkům můžeme přidat a podávat tak podobné výkony. Stejně taková situace nastane, pokud se sejdeme na vybrané univerzitě se studenty, kteří jsou pracovití, svědomití a poctiví. S největší pravděpodobností tímto způsobem začneme pracovat i my. Toto můžeme vnímat také tak, že pokud se v naší společnosti mluví o zahraničních pobytech, a to ať pracovních či studijních, začneme se o téma zajímat více.

Člověk, jako společenská bytost, podléhá sociálnímu a kulturnímu prostředí, ve kterém žije. Toto prostředí na člověka působí. Vlivy těchto sociokulturních činitelů mají vliv na procesy motivace každého člověka. V souvislosti se studijními pobyty a pracovními stážemi můžeme hovořit o tom, že příběhy, které slyšíme od našich vrstevníků, kteří již tuto zkušenost prožili, nás ovlivňují, a pokud jsou příběhy pozitivní, motivují nás k vyjetí do zahraničí.

*„Motivace má kromě stránek fyziologických, psychologických, filozofických a etických také aspekty sociální. To, jak se chováme a jak reagujeme na podněty z okolí, je často ovlivněno přítomností dalších lidí“* (Kolman a kol., 2012, s. 15). Jak se dozvíme v průzkumu níže, to, že chceme vycestovat do zahraničí, může být ovlivněno tím, že někdo již v zahraničí byl, a k nám se dostanou informace o něčem, co zažil. Získáme pocit, že to chceme zažít také, a začneme se o tuto tematiku zajímat. Toto by se dalo považovat za počáteční motivaci k zahraničnímu výjezdu.

Nová motivace se vytváří také společenským oceněním. V souvislosti s tématem této práce se setkáváme s oceněním za zvládnutí života v cizí a neznámé zemi, stejně tak, jako úspěšné absolvování zahraniční pracovní stáže či studia. *„Určité způsoby chování jsou společenským okolím negativně sankcionovány (trestány opovržením, posměchem apod.), jiné jsou naopak odměňovány projevy uznání, úcty, souhlasu, sympatie atd. Uplatňují se tu zejména tzv. pozitivně vztahované skupiny, např. pracovní kolektivy, u dospívajících parta vrstevníků apod. Takové skupiny vyvíjejí určitý systém odměn a trestů (např. za dodržování nebo nedodržování solidarity), jimž se jedinec podrobuje, aby ve skupině získal dobrou pozici (status), a tak je motivován normami této skupiny“* (Nakonečný, 1996, s. 82).

## **1.2 Bariéry zahraničních mobilit**

Na schopnosti „být mobilní“ závisí míra bariér neboli překážek, které mohou tomuto pohybu bránit. Bariér, které potenciálním zájemcům o mobilitu brání ve výjezdu, je několik. Řadíme mezi ně překážky, které jsou způsobeny sociálními vztahy, zdravotními stavy, financemi, jazykovými znalostmi či organizačními schopnostmi. V souvislosti s tématem týkající se zahraničních mobilit lze říci, že se jedná o skutečnosti, které brání studentům absolvovat tyto mobility.



V rámci zahraničního studia či stáže se můžeme setkat se třemi typy bariér (Crossová, 1981):

- Situační bariéry: Vyplynávají z aktuální situace jedince. Do tohoto typu můžeme zařadit zdravotní stav jedince, finanční prostředky, podporu okolí.
- Institucionální bariéry: Můžeme sem řadit například informovanost studentů z vysílající univerzity, aktuální nabídku lokalit a další bariéry týkající se školy.
- Osobní bariéry: Do tohoto typu řadíme obavy studentů spojené s jazykovou vybaveností, které úzce souvisejí se sebevědomím studenta. Řadíme sem také obavy ze studia, a to ať na vysílající, přijímací instituci či pracovním prostředím.

Můžeme se setkat s různými typy bariér, jelikož se jedná o subjektivní téma. V praktické části se setkáme s dotazníkovým šetřením, jehož část se touto tematikou zabývá. Podle mého názoru se většina uchazečů obává toho, že se v cizí zemi nedomluví a nezvládne odloučení od rodiny a přátel.

### **1.3 Frustrace**

Frustrace se objevuje v momentě, kdy člověk narazí na překážku, nebo je něčím demotivován. Frustrace se používá k označení tří různých, ale navzájem spojených jevů (Nakonečný, 2014):

- Vnější situace blokuje dosažení nějakého cíle (uspokojení potřeby, vystupující jako bariéra zacíleného chování, dosažení cíle je znemožněno),
- Vnitřní psychický stav, který tato situace vyvolává, vyznačující se vznikem emoce (afektu) a vnitřního napětí (tenze) s motivací po překonání překážky,
- Zvláštní způsoby chování, které jsou touto situací a vnitřním stavem jedince, jenž byl touto situací vyvolán, způsobeny, a vyznačující se převážně nevědomým pokusem vyrovnat se s touto situací a zbavit se vnitřní tenze, která s ní souvisí.

Důsledky frustrace mají negativní i pozitivní vliv na jedincovu psychiku. Mezi důsledky negativní frustrace patří pocity zklamání, pocity selhání a neuspokojení. Z hlediska pozitivních důsledků se může jednat o zvýšení atraktivity a touhy po dosažení blokovaného cíle. Vždy závisí na řadě činitelů, a to jak vnějších (sociální podpora), tak vnitřních. Pokud trvá frustrace delší dobu, tj. řádově týdny, měsíce či roky, jedná se o deprivaci (strádání).

## 1.4 Stres

Stres neboli zátěž je stav, který můžeme v cizí zemi zažívat. Stres můžeme chápat jako „*mimořádně silný podnět, jindy situace, na niž se nelze adaptovat, protože zatěžuje a vyčerpává adaptivní zdroje individua, nebo frustrace zvláště silné potřeby*“ (Nakonečný, 2014, s. 280).

Na stres reagujeme tzv. stresovou reakcí. Stresové reakce existují po statisíce let, avšak v dnešní době mají zcela jiný význam než v minulosti. Zatímco v minulosti se jednalo o reakci na situaci ohrožení, dnes se jedná především o situace, ve kterých je ohrožena společenská existenční jistota.

Mezi základní symptomy stresu můžeme řadit nadbytečnou vzrušivost či utlumenost, nesoustředěnost, neschopnost uvolnit se, a to jak psychicky, tak fyzicky. Mezi další symptomy patří zkratkovité jednání, chybné úkony, roztržitost. Z hlediska fyziologických symptomů můžeme hovořit o zvracení, průjmu či nutkání k močení.

V rámci zahraničních mobilit se můžeme setkat se stresem v rámci organizace, veškeré administrativy včetně zajišťování ubytování, stravy, studia, obavy z neznámé situace a sociálního začlenění. Stres a nadměrné obavy v rámci sociálního začlenění patří mezi základní obavy uchazečů. Zejména pokud v zahraničí trávíme delší dobu, měli bychom se snažit o navázání sociálního kontaktu, aby nedošlo k tzv. sociální izolaci.

- Sociální kontakt: Hraje důležitou roli v životech lidí. Pouhá přítomnost druhé osoby je považována za zdroj uspokojení. V praxi by se účastníci zahraničních mobilit měli snažit účastnit akcí pořádaných studentskými organizacemi, navazovat kontakt v prostorách školy či zaměstnání.
- Sociální izolace: Pro člověka nepříjemná situace. To, že nám sociální izolace nesevďčí, můžeme vyzorovat v každodenním životě i na malých dětech. Ty projevují nelibost v situacích, kdy jsou ponechány o samotě. Ve světě zvířat si můžeme všimnout toho, že odloučená zvířata, která jsou zvyklá žít ve stádech, se po odloučení snaží své stádo najít.

## 1.5 Úzkost

Úzkost je obava z něčeho, co nedokážeme popsat. Jedná se o něco neurčitého, co v nás vyvolává pocit strachu a nervozity (Nakonečný, 2014). Zejména v prvních dnech mimo domov se účastníci programů mohou setkávat s vysokou formou úzkosti. Není se čemu divit. Vždyť jsou v zemi, kde nikoho neznají a veškerá komunikace probíhá v cizím jazyce. Mezi základní formy úzkosti patří:

- Úzkost ze sebeodevzdání, prožívaná jako ztráta já a jako závislost,
- úzkost z osamocení, prožívaná jako nebezpečí a izolace,
- úzkost ze změny, prožívaná jako pomíjivost a nejistota,
- úzkost z nutnosti, prožívaná jako konečná platnost a nesvoboda (Nakonečný, 2014).

## 2 Studijní programy a pracovní stáže v rámci programu Erasmus plus

Program Erasmus+ je považován za nejznámější stipendijní program Evropské unie, který v současné době existuje a je zaměřený na vzdělávání a výchovu. Program není určen pouze pro studenty, ale také pro profesory a zaměstnance, kteří mají zájem vyučovat v cizí zemi, nebo se chtějí v jiné zemi vzdělávat. „*Program umožňuje realizovat mezinárodní pobyty vysokoškolských studentů a zaměstnanců na partnerských školách s cílem podporovat jejich osobní a profesní rozvoj. Studenti mohou vyjíždět na studijní pobyty nebo na praktickou stáž, kterou mohou uskutečnit dokonce i jako čerství absolventi*” (Dům zahraniční spolupráce, 2017, s. 20).

Erasmus+ je program pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Byl zahájen v lednu roku 2014 s celkovým rozpočtem přibližně 15 miliard eur na období 2014-2020, což představuje o 40 % více finančních prostředků než v předchozím programu. Zapojeno je v něm 33 programových zemí.

Program Erasmus+:

- Dělí se na 5 sektorů: Školní vzdělávání, Odborné vzdělávání a příprava, Vysokoškolské vzdělávání, Vzdělávání dospělých a Mládež,
- do světa vysílá studenty, učitele, učně, dobrovolníky, vedoucí mládeže a sportovce,
- finančně podporuje partnerství vzdělávacích zařízení, mládežnických organizací, podniků, místních a regionálních úřadů a nevládních organizací, které propojí školy a další vzdělávací zařízení (Dům zahraniční spolupráce, 2017).

Tato diplomová práce je zaměřena na aktuální výjezdy studentů. Proto se nyní zaměříme na program Erasmus+ v rámci odvětví Vysokoškolské vzdělávání.

Zájemci si mohou vybrat ze široké škály studijních programů i odborných pracovních stáží, které jsou přínosné nejen pro jejich profesní, ale i osobní život. Do tohoto programu se v současné době zapojují téměř všechny státní vysoké školy, včetně Univerzity Hradec Králové, která se do programu Erasmus+ zapojila v jejich počátcích a zapojovala se i v předešlých programech. Kromě státních vysokých škol se do programu zapojují také soukromé vysoké školy. Ty se do programu poprvé zapojily v roce 1999, tedy ihned

po umožnění jejich zakládání. Do programu se nyní zapojuje i několik vyšších odborných škol.

Podle dat týkajících se již zmíněného vysokoškolského vzdělávání získaných v rámci let 1998 až 2016 víme, že „účastníky programu jsou nejčastěji studenti (80 200 osob), zaměstnanci (31 600 osob) a poté stážisté (9 200 osob)“ (Dům zahraniční spolupráce, 2017, s. 15). Nejpočetnější skupina, tedy studenti, v letech 2006-2016 navštěvovala v rámci studia a praxí nejčastěji Německo, Francii, Španělsko, Velkou Británii a Finsko (Dům zahraniční spolupráce, 2017).

V rámci programu můžeme hovořit o vnitřní a vnější regionální kooperaci. Právě díky této kooperaci dnes můžeme o Erasmu+ a jeho předchůdci Erasmu hovořit jako o nejpobulárnějším programu Evropské unie. „Zkušenost studování a žití v zahraničí je považována za klíčovou. Tato zkušenost učí studenty, co to znamená být Evropan“ (Robertson, 2016, s. 66).

Program zajišťuje účastníkům akademický, sociální a kulturní kapitál. Dalo by se říct, že jim tyto výhody zajišťuje a poskytuje nejen v přítomnosti, ale také v budoucnosti, jelikož budoucí zaměstnavatelé tuto zahraniční zkušenost jistě ocení.

## 2.1 Historie

Název programu Erasmus, nyní Erasmus+, se často pojí se jménem Erasmus Rotterdamský. Erasmus Rotterdamský (1465-1536) byl holandský teolog a filozof, který pobýval a pracoval v různých koutech Evropy. Získával tak zkušenosti, které by životem na jednom místě nezískal. Název Erasmus může znamenat také zkratku z anglického výrazu European Community Action Scheme for the Mobility of University Student.

Erasmus byl v červnu roku 1987 schválen jako samostatný program Evropské unie. Hlavním zaměřením byla mobilita studentů. „V prvním roce se do programu zapojilo 11 zemí (Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Itálie, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko a Spojené království) a zahraniční studijní pobyt absolvovalo 3 244 studentů. Od té doby prošel řadou změn“ (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, 2008, s. 3).

O pár let později, konkrétně v roce 1995, se program Erasmus stal součástí vzdělávacího programu Socrates, pod který spadaly i další školící a vzdělávací programy. Spektrum aktivit programu se postupně rozšiřovalo o mobility učitelů a projekty mezinárodní spolupráce mezi vysokými školami. Mobilita studentů i nadále zůstala hlavní aktivitou programu, díky níž je považován za nejznámější a nejpobulárnější vzdělávací program Evropské unie (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, 2008).

Česká republika se do programu Erasmus zapojila v roce 1997. V České republice měli studenti možnost vycestovat do zahraničí i dříve. V tomto případě ale nehovoříme o programu Erasmus. Studenti ve věku 15-22 let měli možnost vycestovat například do Ameriky. Tato mobilita byla zprostředkovávaná od listopadu 1989 pražskou kanceláří YFU C.S. Studenti, kteří chtěli studovat jeden rok v Americe, se museli zúčastnit osmihodinového testu včetně pohovoru s psychologem (Studijní pobyty v zahraničí, 1996).

Vraťme se ale zpět k programu Erasmus. Rok po vstoupení České republiky do tohoto programu, tedy v roce 1998/1999, vyjížděli čeští studenti a učitelé do zahraničí a účastnili se tak této zahraniční příležitosti. Zapojeno bylo tenkrát 21 vysokoškolských institucí. Publikace Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, 2008, s. 3) uvádí že: *„této možnosti využilo 879 českých studentů a 366 českých učitelů.* Uvádí také statistické údaje z období 1998-2007, díky kterým se dozvídáme, že do zahraničí bylo vysláno 27 235 studentů, kteří vyjížděli zejména do Německa, Francie a Velké Británie. Přijato bylo 12 155 zahraničních studentů zejména z Německa, Francie a Španělska. V tomto období využívaly možnosti zahraničních výjezdů zejména ženy, a to konkrétně v 61,2 %.

Erasmus zásadní měrou přispěl k otevírání a modernizaci českého vysokého školství v evropském i mezinárodním měřítku. Zájem o studium či práci v zahraničí se zvyšoval, což vedlo ke snížení průměrného měsíčního stipendia. Z průměrné částky 450 EUR se stipendium snížilo na 350 EUR na měsíc (Šlechtová, 2006).

Od roku 2007 do roku 2013 byl Socrates, jehož součástí byl program Erasmus, nahrazen Programem celoživotního vzdělávání (Lifelong Learning Programme). Erasmus byl tedy

od roku 2007 podprogramem Celoživotního vzdělávání v rámci Evropské unie. Před změnou v rámci přechodu od Programu celoživotního učení (2007-2013) se do programu zapojilo celkem 5 714 českých studentů v rámci stáží a 40 139 českých studentů v rámci studia.

V roce 2014 byl program Erasmus přejmenován na Erasmus+. Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma programy je to, že v rámci Erasmu bylo možné vycestovat do zahraničí pouze jednou, a to na maximální délku dvanácti měsíců, zatímco s programem Erasmus+ je možné do zahraničí vycestovat několikrát na maximálně 12 měsíců.

### 2.1.1 Oslava 30 let od založení programu Erasmus

V roce 2017 se oslavovalo výročí 30 let od spuštění programu Erasmus. Oslav se zúčastnila i Česká republika, která uspořádala celkem 13 klíčových událostí jako například fotografickou soutěž o nejhezčí snímek pořízený na cestách, tematické schůzky či semináře. Těchto akcí se na našem území zúčastnilo 45 000 lidí.

Ve zprávě, která popisuje zásluhy Erasmu (Dům zahraniční spolupráce, 2017), se dozvídáme, že:

- Absolventi programu nacházejí svou první práci rychleji a vydělávají si zhruba o 25 % více,
- 94 % účastníků se stalo více tolerantní,
- 83 % účastníků se cítí více jako Evropan,
- 33 % účastníků si při svém studiu našlo životního partnera.

## 2.2 Přínosy

Přínosy zahraničních mobilit se nevztahují pouze na individuální jedince, ale také na celé státy a Evropu. Program Erasmus začal v roce 1987 kooperací mezi jedenácti státy a od té doby, i s jeho změnami v názvu a náplně programu, se stává unikátní globální sítí.

Mnoho studentů při svých studijních a pracovních pobytech tráví čas cestováním. V současné době je již cenově přijatelnější a přístupné téměř pro všechny. Internet umožňuje vyhledávání potřebných informací o určité zemi a cestování v ní. Není tedy již

třeba cestovních kanceláří s často předraženými službami. K této změně přispěly také nízkonákladové letecké společnosti a levnější ceny nájmu za byt u soukromníků.

Z celkového hodnocení účastníků zahraničních studijních programů a pracovních stáží lze poukázat na převahu kladných hodnocení. Výčet deseti nejdůležitějších prvků, které mají dopad na účastníky zájezdů, uvádí ve své publikaci Krňanská (2010, s. 7): *„Erasmus studentům přinesl zlepšení sociálně-komunikační a jazykové kompetence, životní zkušenost, samostatnost, nové přátele, motivaci k dalšímu vzdělávání, možnost seberealizace v zahraničí, zájem o pracovní stáž Erasmus, zahraniční zkušenost jako hodnotný prvek pro budoucího zaměstnavatele a pracovní pozici v mezinárodním prostředí.“*

Za velký přínos pro celou Evropu se považuje vznik přátelství a odbourání bariér v cizojazyčné komunikaci (Břoušková, 2017). Za přínosy jedinců lze považovat i větší otevřenost a přátelskost. Na základě výzkumu z roku 2004 bylo vyhodnoceno, že přínos zahraničních pobytů se projeví i v oblasti mezilidských vztahů. V zahraničí bývají navazována nová přátelství a zároveň intenzivnější opečovávání příbuzenských a přátelských domácích vztahů. Po příjezdu domů se účastníci zahraničních mobilit věnují více svým rodinám a přátelům. Mnohdy také dochází k výraznému zlepšení vztahů s rodinou (Filasová, Dokulilová, 2006).

### 2.2.1 Přínosy studijního programu

Studium v zahraničí přináší zlepšení se v cizím jazyce a také jeho pochopení. Předpokladem je to, že student již má znalost cizího jazyka na určité úrovni. Svou jazykovou úroveň zlepší ještě více tím, že jazykový systém lépe pochopí. Učitelé, kteří učí na svých hodinách zahraniční studenty, jsou připraveni na to, že se setkají se žáky na různých úrovních. Může se tak stát, že někomu bude výuka připadat obtížná, zatímco jinému bude připadat pod jeho úroveň.

Někteří ze studentů mohou tvrdit, že akademický přínos programu pro ně byl malým benefitem, protože lokální vzdělávací systém je těžký na pochopení, kurzy jsou na nízké úrovni, nebo jsou na ně kladeny příliš nízké požadavky. V těchto případech studenti mohou cítit, že jim zahraniční studium nepřineslo to, co očekávali. Studentům připadá,



jako by měli semestr volna. Za hlavní přínosy tedy nepovažují studium, ale seznamování se s místní kulturou, lidmi, jazykem a možnost cestování. I to je ovšem velký a neopomenutelný životní přínos.

### 2.2.2 Přínosy zahraniční pracovní stáže

Studenti vysokých škol mohou díky příležitosti pracovní mobility předejít problému s tím, že po dostudování nemají praktické zkušenosti, které zaměstnavatelé mnohdy vyžadují. Studenti sice mají dostatečné znalosti teorie, ale chybí jim praxe. Možnost zahraniční pracovní stáže může být považována za spojení příjemného s užitečným (Schmejkalová, 2007) a získání mnohdy vyžadované praxe za ještě přínosnějších podmínek.

Ačkoliv jsou odborné stáže zejména neplacené, nabízí i tak studentům mnoho výhod. Účastníci programu, nazývaní jako stážisté, se seberealizují, dozví se více o fungování pracovního trhu a získají cenné zkušenosti. K tomu většinou komunikují v jiném než rodném jazyce, tudíž vzroste i jejich individuální úroveň angličtiny. V některých případech může dojít k tomu, že stážistovi bude nabídnuta trvalá práce či poskytnutí dobré pracovní reference. Svě zkušenosti získané na zahraniční stáži mohou stážisté využívat i ve svém dalším profesním životě, a to jak v cizině, tak v České republice.

Svou zkušenost popisuje Tereza Přidalová, která strávila pět měsíců v Nizozemí a navštěvovala místní základní školy. „*Na základě zkušeností z Nizozemí jsem začala ve svých vyučovacích hodinách využívat projektové vyučování, na které děti reagují velmi pozitivně, aktivně, těší se na výsledek práce...*” (Přidalová, 2009, s. 23).

Stážisté během svých pracovních povinností rozvíjejí nejen výše uvedené praktické využití svých znalostí, ale rozvíjejí i svou osobnost.

- Využívání teoretických znalostí a praktických dovedností a jejich rozšíření o nové odborné poznatky,
- posílení klíčových kompetencí jako je efektivní komunikace včetně komunikace v cizích jazycích, interkulturní kompetence, týmová práce, organizační dovednosti, řešení problémů, informační gramotnost a kreativita,

- významné rozšíření kvalifikačního profilu, profesní a osobní rozvoj a navýšení hodnoty v očích zaměstnavatelů,
- navázání nových a/nebo upevnění stávajících profesních kontaktů” (Raková a kol., 2014).

### 2.3 Cíle

Cílem programu Erasmus+ je zvýšit kvalitu evropské spolupráce spojené s vyšším vzděláním. „*Program Erasmus+ je jedním ze základů internacionalizace vysokého školství v mezinárodním, ale i domácím prostoru, a jeho cílem je podpořit vzájemné vztahy a spolupráci mezi vysokými školami, zkvalitnit jazykovou výuku, informovat o vzdělávacích systémech v různých zemích a dát vzdělání mezinárodní rozměr*” (Dům zahraniční spolupráce, 2017, s. 20).

Mezi hlavní cíle patří zvýšení schopností individuálních jedinců, kteří se do programu zapojí. Zahraničním pobytem se rozvíjí úroveň akademického pole jedince a také osobnostní schopnosti a rozvoj.

Závěrem lze říci, že výhody zahraničních mobilit jsou nejen na straně účastníka, který se programu zúčastní, ale i na straně druhé, tedy straně přijímající.

- Program Erasmus nabízí edukační, jazykové a kulturní vzdělávací zkušenosti v jiných evropských zemích,
- pomáhá studentům se adaptovat na podmínky na trhu práce EU,
- přispívá rozvoji kvalifikace, otevřenosti a zkušeností mladých lidí jako jejich budoucím profesím,
- kooperaci mezi institucemi a jejich vzájemné obohacení (European Union, 2010).

### 2.4 Podmínky

Podmínky pro výjezd na studijní pobyt či odbornou pracovní stáž se mohou drobně lišit v závislosti na jednotlivých institucích. Každá vzdělávací instituce, která nabízí tuto možnost výjezdu, má vlastního koordinátora, který pomáhá uchazečům s celým procesem.

Všichni uchazeči o stipendijní program Erasmus+ musí mít dostudovaný alespoň první ročník studia. Minimální doba pobytu je 3 měsíce, maximální doba pobytu je stanovena

na 12 měsíců. V rámci programu Erasmus+ mohou uchazeči využít jednoho dvanáctiměsíčního pobytu, či několik pobytů s celkovou délkou 12 měsíců.

## **2.5 Charta studenta v rámci studijního programu**

Charta studenta uvádí práva a povinnosti účastníků programu Erasmus+. Obsahuje informace o tom, co studenti mohou ve všech fázích (před, během, po) mobility od vysílající a přijímající instituce očekávat, a zároveň to, co budou obě instituce očekávat od studentů.

### **2.5.1 Před zahájením zahraniční mobility**

Účastníci programu Erasmus+ musí před svým výjezdem do zahraničí podepsat účastnickou smlouvu. Dalším předodjezdovým krokem je podepsání studijní smlouvy, a to jak s vysílající, tak přijímající institucí. Ve studijní smlouvě jsou uvedeny podrobnosti o zahraničních aktivitách. Uvedeny jsou také informace týkající se kreditů, které budou studentovi započteny do studia v domovské instituci. Ve výjimečných případech mohou studenti požádat o změnu studijní smlouvy. Změny musí být schváleny přijímající i vysílající institucí a musí být vyřízeny do dvou týdnů od podání žádosti.

On-line jazyková zkouška je součástí předodjezdové aktivity studenta. Jedná se hodnotící test, který probíhá v jazyce, ve kterém bude probíhat výuka v přijímací instituci. Studenti si ověří své znalosti a poté je mohou srovnat v ověřovacím testu po skončení mobility.

### **2.5.2 V průběhu mobility**

Studenti jsou povinni dodržovat pravidla a předpisy přijímající univerzity. Měli by se snažit plně zapojit do vzdělávání a začlenit se do prostředí, ve kterém se nacházejí. Přijímající instituce by se studenty měla zacházet jako se svými vlastními studenty a nedělat mezi nimi rozdíly. Ve většině zemí jsou organizace, či jednotliví mentoři, kteří pomáhají zahraničním studentům se sociálním začleněním, administrativou, prohlídkou školy a města.

Přijímající instituce nesmí vyžadovat po zahraničních studentech jakékoliv poplatky za výuku, zkoušky či vstupy do knihoven. Pokud má student zájem o prodloužení studia v zahraničí, musí svou žádost o prodloužení zaslat nejdéle jeden měsíc před plánovaným odjezdem do domovské univerzity.

### 2.5.3 Po ukončení mobility

Podle studijní smlouvy mají studenti ze strany vysílající instituce nárok na plné akademické uznání úspěšně dokončených činností v průběhu mobility. Přijímající instituce zašle danému studentovi a vysílající instituci tzv. Transcript of Records. Jedná se o výpis studijních výsledků včetně známek a kreditů. Tento výpis by měl být zaslán do pěti týdnů od zveřejnění výsledků studenta. Pokud je student zapsán na vysokoškolské instituci se sídlem v programové zemi, může být přiložen dodatek k diplomu.

Pro zjištění jazykového pokroku student po svém návratu vyplní on-line jazykový test. Na základě jeho výsledku studenti sami posoudí, jak se ve své jazykové úrovni zlepšili. Jedná se totiž o velmi podobný test tomu, který absolvovali před svým odjezdem do zahraničí. Během času stráveném v zahraničí, se studenti zlepšují ve svých komunikačních schopnostech. Bohužel, tento on-line test neobsahuje část, ve které by byla ohodnocena studentova mluva, ačkoliv právě v této části jazyka se studenti zlepšují pravděpodobně nejvíce. V testu je obsažena část poslechová a gramatická.

Nezbytnou součástí je vyplnění závěrečné zprávy účastníka, která je zaslána vysílající institucí. Závěrečná zpráva obsahuje otázky týkající se:

- Osobních údajů,
- programu na přijímací instituci,
- ubytování, stravy a dopravy,
- finanční podpory, nákladů na pobyt a osobních zkušeností,
- celkového hodnocení pobytu.

## 2.6 Financování

Země, které se v minulosti zapojovaly do programu Erasmus a v současné době se zapojují do programu Erasmus+, mají jasně danou výši stipendií. Finanční krytí se odvíjí od životní úrovně dané země. Účastníci programu Erasmus+ si chybně myslí,

že toto finanční stipendium jim postačí na celý jejich pobyt. V realitě tomu tak není. „Cílem finanční podpory programu Erasmus není pokrýt náklady na zahraniční pobyt v plné výši, ale pouze na tyto náklady v dostatečné výši přispívat“ (Erasmus v ČR 1998-2007, s. 8).

Finanční prostředky se k uchazeči dostanou ze dvou zdrojů. Prvním zdrojem financí je Evropská unie. Druhým zdrojem financování, takzvaným “dofinancováním”, jsou finanční prostředky státního rozpočtu ČR. Některé zúčastněné instituce nabízejí svým uchazečům další zdroj financí, a to formou mimořádného stipendia, které získávají ze stipendijních fondů či sponzorských darů. Další variantou příjmu pro pobyt v zahraničí je práce na zkrácený úvazek. Avšak kvůli pravidelným návštěvám zahraniční školy či stáže, je tato varianta málokdy přijatelná. Studenti mohou dále oslovit své rodiče a požádat o finanční zabezpečení je.

Pokud uchazeč pochází ze znevýhodněného prostředí, a to jak sociálního, tak ekonomického, může si zažádat o navýšení stipendia. O navýšení stipendia může zažádat i uchazeč s handicapem. Tato podpora je v České republice zahájena od školního roku 1999/2000.

## **2.7 Lokality**

Uchazeči si mohou vybírat z lokalit, které nabízí jejich domovská instituce. Seznam zahraničních univerzit se liší dle smluvních podmínek mezi jednotlivými vzdělávacími institucemi. Pokud se tyto vzdělávací instituce chtějí do programu zapojit, musí nejprve jednat s Evropskou komisí o povolení. Nutno dodat, že zúčastněné instituce nenabízejí pouze možnost vycestovat svým studentům do zahraničí, ale dávají také možnost zahraničním studentům přicestovat a vzdělávat se na jejich univerzitě či vyšší odborné škole.

### 3 Dobrovolnictví jako forma pracovní stáže

V rámci zahraniční pracovní stáže si uchazeč může vybrat pracovní pozici, kterou lze považovat za dobrovolnictví. Jako formu dobrovolné služby u učitelských oborů můžeme považovat výuku v jiné zemi. Studenti mohou odjet do rozvojové země, například do Kambodži či Indonésie, kde mohou vyučovat anglický jazyk, a pomáhat tak ve zvýšení úrovně vzdělávání. Ve vyspělejších zemích, například v Anglii či Austrálii, mohou působit jako učitelé českého jazyka, a tím podporovat českou komunitu.

Lidé ve světě mají o dobrovolnictví zájem. Stejně tak se o něj zajímá i nemalé množství Čechů. „V České republice jsou v dobrovolnictví zapojeny téměř dva miliony osob, což představuje 29% populace nad 14 let a řadí ČR na osmé místo mezi členskými státy EU. Z dat vyplývá, že se ve světě miliony lidí ve svém volném čase věnují činnosti ve prospěch jiných, a to bez nároku na finanční odměnu” (Matulayová a kol., 2016, s. 5).

V dobrovolnictví se nejedná o pouhé provedení práce, ale také o sociální interakce, příjemnou atmosféru a přítomnost emocí. Dobrovolnická aktivita může být chápána pozitivně i v aspektu žádosti o zaměstnání.

V publikaci Matulayové a kol. (2016, s. 65) jsou uvedeny hlavní prvky motivace pro dobrovolnickou činnost, které byly vytvořeny na základě výzkumu.

- „Je pro mě důležité pomáhat druhým lidem,
- chci se setkávat a přátelit s novými lidmi,
- chci se osobnostně rozvíjet,
- chci vrátit druhým to, co jsem dostal/a od jiných lidí,
- moji přátelé a rodina jsou dobrovolníky, proto i já jsem dobrovolník/ce,
- cítím, že mě k dobrovolnické činnosti vede má víra,
- dobrovolnictví je pro mě příležitost rozvíjet své pracovní zkušenosti,
- chci se podělit o svoje vědomosti a zkušenosti“.

Lidé, kteří se účastní dobrovolnických aktivit, motivuje zejména to, že pomáhají druhým. Nejedná se však o jedinou formu motivace. Motivy k dobrovolnictví mohou být pro každého účastníka různé.

- *„Umožnění osobního nebo profesního rozvoje,*
- *uspokojení při pohledu na výsledky dobrovolnické činnosti,*
- *záliba v prováděné činnosti,*
- *seznámení se s novými lidmi,*
- *radost z práce, z pocitu nesobeckosti a potřeby,*
- *vylepšení vyhlídek na budoucí zaměstnání“ (Matulyová a kol., 2016, s. 71).*

## 4 Studijní možnosti

Studenti mohou strávit až 12 měsíců studiem v zahraničí. Sami si vyberou univerzitu, na které by chtěli absolvovat svůj jeden či dva semestry studia. Zúčastní se přijímacího řízení, domluví se na podmínkách studia a finančním stipendijním příspěvku. Na vybrané zahraniční univerzitě se zúčastňují běžné výuky s dalšími zahraničními či místními studenty.

### 4.1 Studijní program Erasmus+ v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Univerzita Hradec Králové nabízí studijní pobyty na základě bilaterálních smluv PdF UHK a výběrového řízení. Výběrová řízení probíhají minimálně dvakrát ročně, a to v zimním a letním semestru. Pokud nedojde k obsazení nabízených míst, výběrová řízení se opakují. Aktuální nabídky jsou k nahlédnutí na stránkách PdF UHK a jsou pravidelně zasílány všem studentům a studentkám na jejich studentské e-mail.

#### 4.1.1 Podmínky

Účastník výběrového řízení je občanem České republiky, má trvalý pobyt v České republice, je občanem země, která se účastní programu Erasmus+ nebo mu byl udělen statut uprchlíka.

Studijního programu Erasmus+ se mohou účastnit studenti formy prezenční kombinované, a to v rámci bakalářských, magisterských i doktorských studií. Studenti musí úspěšně dokončit první ročník studia a zapsat se do ročníku druhého. Po celou dobu zahraničního studia musí mít student status studenta. Nesmí přerušit ani ukončit studium.

V rámci studijního pobytu se student musí vzdělávat v zahraniční univerzitě minimálně po dobu tří měsíců (90 dnů). „*Student může absolvovat studijní pobyt či praktickou stáž v zahraničí v součtu v celkové délce maximálně 12 měsíců v každém studijním cyklu-bakalářský, magisterský, doktorský*” (Erasmus+ (2020)).

Při svém zahraničním studiu si student sám vybere, nebo mu jsou předběžně předvoleny, předměty, které ve svém součtu zdolají počet dvaceti kreditů. Tyto kredity



jsou po úspěšném absolvování a ukončení zahraničního studia připsány studentovi UHK do jeho indexu.

#### 4.1.2 Kritéria výběrového řízení

Do výběrového řízení smí uchazeč zaslat více než jednu přihlášku. Může tak žádat o mobility do různých zemí. Přihlášky jsou poté podávány pro každou destinaci zvlášť včetně preferencí. Před výběrem cílových destinací je student povinen si přečíst podmínky dané instituce. Tím je myšlena zejména studijní nabídka a požadavky na studenta. Podání jedné či více přihlášek je závazné.

Spolu s přihláškou zasílá student i motivační dopis, který je většinou psán v českém jazyce. Do některých destinací je vyžadován i motivační dopis v angličtině. Přesné požadavky k jednotlivým destinacím jsou uvedeny v kritériích výběrového řízení k dané destinaci.

Jak uvádí Univerzita Hradec Králové, uchazeč je vybírán na základě těchto kritérií:

- Kompatibilita studijního oboru studenta s nabízeným oborem partnerské instituce,
- studijní výsledky (vážený studijní průměr a počet kreditů),
- jazykové znalosti na požadované úrovni (doložitelné certifikátem, zkouškou apod.),
- motivace (přiložený motivační dopis),
- předchozí zkušenost se studijní/praktickou stáží v zahraničí,
- vyšší ročník,
- jiné aktivity dokládající zájem.

#### 4.1.3 Financování

Finanční podpora studijních i pracovních pobytů je určována dle předem daných směrnic. Každá země, která je do programu zapojena, spadá do určité zóny. U studijních pobytů se výška stipendií pohybuje mezi 330-510 eur/měsíc. Záleží tedy na tom, jakou lokalitu si uchazeč vybere pro své zahraniční studium.

Program Erasmus+ umožňuje zahraniční mobilitu i studentům ze znevýhodněného prostředí. „*O mezinárodní zkušenost nejsou ochuzeni ani studenti pocházející ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí, kteří mohou žádat o navýšení stipendia a program ve výjezdech do zahraničí, zvláště finančně podporuje i účastníky se specifickými nároky*” (Dům zahraniční spolupráce, 2017, s. 20). Univerzita Hradec Králové toto potvrzuje, a navíc dokládá informace o případné výši částky. „*Stipendium může být navýšeno o 200 eur/měsíc u studentů ze znevýhodněného socioekonomického prostředí. Studenti se specifickými potřebami mohou žádat o individuální příspěvek*” (Erasmus+ (2020)).

Finanční stipendium je zasíláno studentům na bankovní účet. Transakce je uskutečněna po uzavření smlouvy a po předložení cestovního pojištění koordinátorovi zahraničních programů. Částka je zasílána před odjezdem studenta v českých korunách, a to v plné výši celého zahraničního pobytu.

#### 4.1.4 Lokality

Studenti pedagogické fakulty si mohou vybírat ze seznamu lokalit, které jsou nabízeny v rámci bilaterálních smluv mezi vysílajícími a hostitelskými univerzitami. Níže jsou uvedeny aktuální lokality, kam mohou studenti oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ vycestovat v rámci smluvního oboru 11 vzdělávání.

#### Belgie

- Thomas Moore University College  
1x pětíměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 – 30. 6. 2020
- VIVES University College Brugge  
2x tři či pětíměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 - 30. 4. 2020/30. 6. 2020

## Dánsko

- University College South Denmark, campus Aabenraa  
2 x čtyřpůlměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 - 12. 6. 2020

## Francie

- ISFEC Aquitaine, Bordeaux  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: francouzština-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 13. 1. 2020 -15. 5. 2020  
Určeno zejména pro studenty učitelství francouzštiny.

## Itálie

- Università degli studi di Padova  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina – jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 23. 2. 2020 – 30. 6./20.7. 2020

## Litva

- Šiauliai University  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina – jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 31. 1. 2020 – 14. 6. 2020

## Maďarsko

- ELTE Eötvös Loránd University Budapest  
2x pětíměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 1. 2. 2020 - 1. 7. 2020

## Německo

- Pädagogische Hochschule Schwäbisch-Gmünd  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: němčina nebo angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 15. 4. 2020 – 20. 7.2020
- Carl von Ossietzky Universität Oldenburg  
1x čtyřapůlměsíční stipendium  
Jazyk: němčina-jazyková úroveň B1, angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 24. 3. 2020 - 20. 7. 2020
- Universität Regensburg  
1x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: němčina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 1. 4. 2020 - 31. 7. 2020

## Nizozemí

- Katholieke PABO University of Applied Sciences Zwolle  
1 x pětíměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 – 22. 6. 2020
- NHL Stenden University of Applied Sciences  
1 x pětíměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 - 30. 6. 2020

## Norsko

- Volda University College  
2x pětiapůlměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 6. 1. 2020 – 15. 6. 2020

- Inland Norway University of Applied Sciences, campus Lillehammer  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 1. 3. 2020/15. 3. 2020 – 30. 6. 2020, 15. 1. 2020 - 15. 3. 2020

## Polsko

- Siedlce University of Natural Sciences and Humanities  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 17. 2.2020 – 11. 6. 2020

## Rakousko

- Pädagogische Hochschule Steiermark Graz  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: němčina, angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 1. 3. 2020 – 1. 7. 2020

## Rumunsko

- University of Braşov  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina, (rumunština)-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 18. 2. 2020 - 23. 6. 2020

## Slovensko

- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici  
1x čtyřměsíční stipendium  
Pobyt probíhá cca 17. 2. 2020 – 11. 6. 2020
- Katolícka univerzita v Ružomberoku  
1x čtyřapůlměsíční stipendium  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 – 15. 6. 2020

## Slovensko

- Maribor University  
2x čtyřapůlměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 17. 2. 2020 – 4. 7. 2020

## Španělsko

- Universidad Rey Juan Carlos Madrid, campus Madrid a Mostoles  
2x čtyřměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2, případně španělština-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 17. 1. 2020 - 18. 5. 2020
- Universidad Autónoma de Madrid-La Salle  
2x tříměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 27. 1. 2020 - 27. 4. 2020

## Turecko

- Muğla University  
2x čtyřapůlměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B1  
Pobyt probíhá cca 29. 1. 2020 – 15. 6. 2020

## Velká Británie

- University of Winchester  
2x tříměsíční stipendium  
Jazyk: angličtina-jazyková úroveň B2  
Pobyt probíhá cca 9. 1. 2020 - 9. 4. 2020  
Určeno pro studenty učitelství pro 1. stupeň ZŠ (s modulem angličtina).

#### **4.2 Studijní program Erasmus+ mezinárodní kreditová mobilita v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ**

Studenti bakalářského i magisterského programu v libovolné formě mohou využít dokonce i studijních programů v zemích mimo EU. Minimální délka studia je nastavena na tři měsíce, stejně tak, jako v ostatních zahraničních studijních programech Erasmus+.

Výše finančních stipendií se liší v závislosti na vzdálenosti mezi Českou republikou a danou zemí, a také na životní úrovni země. Obecně se dá tvrdit, že výše stipendií je vyšší než částka pro studijní programy v rámci Evropské unie. Studenti mohou počítat s finanční podporou v hodnotě 700 eur/měsíc. Může dojít k navýšení částky o 275-1500 eur z důvodu vysokých výdajů studenta.

Student musí absolvovat předměty a získat minimálně 20 kreditů, které mu po příjezdu do České republiky budou uznány v rámci studia na UHK.

Univerzita Hradec Králové má uzavřeny bilaterální smlouvy s univerzitami v Rusku, USA a Taiwanu. Konkrétně se jedná o:

- Moscow State University of Education, Russia
- Kuban State University Krasnodar, Russia
- National Pingtung University, Taiwan
- Eastern Michigan University, USA
- Georgia College State University, USA

#### **4.3 Studijní program Swiss-European Mobility v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ**

Jedná se o pobyty na základě bilaterálních smluv a výběrového řízení na švýcarských univerzitách (PH Zug, HEP Lausanne). Tyto univerzity nabízejí studijní pobyty s možností kombinace s pedagogickou praxí. Délka pobytu je stanovena na délku semestru, tedy cca 5 měsíců. Finanční příspěvek činí 388 eur/měsíc od SEMP + příspěvek od UHK. Uchazeč musí být v době výjezdu zapsán minimálně ve druhém ročníku studia a na hostitelské univerzitě absolvuje kurzy alespoň za 20 kreditů.

## **5 Pracovní stáže v rámci studia oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ**

Univerzita Hradec Králové nabízí zahraniční pracovní stáže na základě komunikace a bilaterálních smluv se zahraničními institucemi. Nabídky univerzity chodí studentům na e-mail ročně. Student si může zahraniční stáž domluvit sám a po předložení veškerých dokumentů mu může být stáž uznána se všemi náležitostmi.

### **5.1 Podmínky**

O volné pozice pracovních stáží se mohou ucházet studenti prezenční i kombinované formy, a to v rámci svých bakalářských, magisterských i doktorských studií. Pracovní stáže se mohou studenti účastnit v jakémkoliv ročníku studia, musí však mít status studenta. Nesmí tedy přerušit ani ukončit studium.

Minimální délka pracovní stáže je nastavena na dva měsíce (60 dní), maximální délka stáže je stanovena na dvanáct měsíců. Po návratu a doložení potvrzujících dokumentů je studentovi připsáno 20 kreditů za úspěšné absolvování zahraniční pracovní stáže.

### **5.2 Kritéria výběrového řízení**

Uchazeč je vybírán koordinátory pro zahraniční styky na základě těchto kritérií:

- Kompatibilita studijního oboru studenta s nabízenou/vyhledanou stáží na zahraniční instituci (odpovídající oborové zaměření),
- formulace účelu pracovní stáže,
- studijní výsledky,
- odpovídající znalost cizího jazyka,
- motivace (příložený motivační dopis), případně zvací dopis od poskytovatele stáže
- vyšší ročník,
- zkušenost z předchozího pobytu v zahraničí (Erasmus+ (2020)).

### **5.3 Financování**

U pracovních stáží se částka pohybuje mezi 480-660 eur/měsíc v závislosti na státě, ve kterém se stáž nachází. Výše stipendií závisí na poloze státu a jeho životní úrovni.



## 5.4 Lokality

Praktické stáže si mohou studenti vybrat z nabídky UHK nebo si je mohou samostatně vyhledat a předat koordinátorům ke schválení. Značnou nabídku stáží nabízí Univerzita Hradec Králové zejména v Anglii:

- Czech school without borders London
- Comenius school UK Leeds
- Czech and Slovak school “Stonožka” Bristol
- Okenko.uk London-nezisková organizace
- Česká centra-stáže v centrech po celé Evropě

## **6 Pohledy studentů oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ UHK na zahraniční studijní programy a pracovní stáže**

### **6.1 Vymezení průzkumného problému**

Jedním z kritérií hodnocení vysokých škol jsou i výjezdy jejich studentů do zahraničí v rámci studijních pobytů a pracovních stáží. Možnost zahraničních mobilit, které nabízí Univerzita Hradec Králové, je z mého pohledu velmi zajímavá.

Zájem o mobility je nízký a v současné době upadá. Dochází k neobsazení nabízených míst, studenti se této možnosti dobrovolně zříkají.

Během mého studia na UHK jsem absolvovala celkem čtyři zahraniční pobyty a strávila tak pět semestrů mimo Českou republiku. Zúčastnila jsem se studijního pobytu ve Slovinsku, jazykového kurzu v Austrálii a pracovní stáže v Kambodži a Kanadě. Své zkušenosti ze zahraničí považuji za klíčové. Hodí se mi jak do osobního života, tak do praxe. Zajímalo mě, proč se těchto studijních a pracovních programů účastní tak málo studentů. Chtěla jsem zjistit, proč studenti nevyužívají této příležitosti, na což jsem díky průzkumnému šetření přišla.

### **6.2 Cíle**

Hlavním cílem průzkumu bylo zjistit názory studentů a studentek studijního programu Učitelství pro 1 stupeň na zahraniční mobility nabízené Univerzitou Hradec Králové. Dílčí cíle byly následující:

- Zjistit, proč se studenti hlásí na zahraniční mobility.
- Zjistit, proč se studenti nehlásí na zahraniční mobility.
- Zjistit, co studenty motivuje k zahraničnímu výjezdu.
- Zjistit, jaké bariéry brání studentům k vycestování.
- Zjistit, jak studenti, kteří se těchto mobilit zúčastnili, hodnotí zpětně svou zkušenost.
- Porovnat své zkušenosti se zkušenostmi ostatních studentů.

### **6.3 Průzkumné otázky**

Pomocí průzkumných otázek zjistím, proč je zájem o zahraniční mobility v rámci UHK takový, jaký je. Níže uvedené otázky částečně kopírují otázky, které jsou použity

v dotazníkovém a rozhovorovém šetření. Soustředí se zejména na osobní zkušenosti studentů, jejich názory a postoje.

Základní průzkumná otázka zní: „Jaké jsou názory studentů na zahraniční mobility?“. Z poskytnutých dokumentů pedagogické fakulty je zřejmé, že zájem o studijní program i zahraniční stáže je velmi nízký. Zajímá mě tedy, jaké jsou hlavní důvody, kvůli kterým studenti tyto mobility nevyužívají.

- Co vedlo studenty k využití zahraničních mobilit?
- Co považují zúčastnění studenti za největší motivaci k výjezdu?
- Co považují zúčastnění studenti za největší přínos zahraničních mobilit?
- Jaký je názor studentů, kteří se zúčastnili zahraničních mobilit na celkový studijní či pracovní zahraniční program?
- Jak hodnotí zúčastnění studenti podporu ze strany UHK během jejich zahraničního studia?
- Co brání studentům k zahraničnímu výjezdu?

## **6.4 Metodologie**

Na základě cílů a průzkumných otázek byl zvolen smíšený design průzkumu. Výchozí byl kvantitativní průzkum založený na dotazníkovém šetření a následně probíhalo kvalitativní šetření v podobě polostrukturovaných rozhovorů.

### **6.4.1 Dotazníkové šetření**

Dotazník se řadí mezi nejpoužívanější výzkumné techniky. Vychází z explorativní metody výzkumu. Základem dotazníku je zjišťování názorů respondenta písemnou formou (Pelikán, 2007).

Dotazník se skládá z povinných a nepovinných polí:

- Povinná pole: Týkají se obecných informací, jsou určena studentům a studentkám, kteří vyjeli i nevyjeli na pracovní stáž či na studijní program.
- Nepovinná pole: Navazují na pole povinná. Jsou určeny těm, kteří již studovali či pracovali v zahraničí v rámci UHK.

Byl vytvořen nestandardizovaný dotazník, který se sestával z 15 otázek. Konkrétně se v dotazníku vyskytlo:

- 9 uzavřených otázek, kdy respondenti volí právě jednu z nabízených možností,
- 3 otevřené otázky, které jsou vyplňovány v rámci nepovinných polí,
- 3 polouzavřené otázky, které nabízí respondentům výběr, ale zároveň volné pole pro doplnění informací, která nejsou v nabízených odpovědích.

#### 6.4.2 Rozhovor

Rozhovor je explorativní technika, která se neopírá o písemné zpracování názorů respondenta. Pro rozhovor je stěžejní ústní komunikace. Rozhovor může být nestrukturovaný, polostrukturovaný, strukturovaný. (Pelikán, 2007)

Rozhovory jsem vedle se čtyřmi studentkami, které se zúčastnily programu Erasmus+. Jednalo se o dostupný výběr respondentů, tedy studentky, které byly ochotné poskytnout rozhovor. V rámci rozhovoru jsem se rozhodla pro osobní setkání. Některé z nich jsem ústně oslovila, některým jsem napsala e-mail. Všem jsem dopředu popsala své požadavky a vysvětlila účel rozhovoru. Rozhovor byl plánován jako polostrukturovaný.

#### 6.4.3 Technika sběru dat

Dotazníky (Příloha 1 – On-line dotazník pro studenty), jako průzkumný nástroj, jsem použila kvůli přehlednosti a pohodlnosti při jeho vyplňování a následném vyhodnocování. Dotazníky jsem vytvořila pomocí formuláře Google. Příprava dotazníku byla díky této webové stránce rychlá a přehledná. Vytvořila jsem jednotný dotazník, který byl pro každého respondenta anonymní a jehož vyplnění trvalo pouze několik minut.

Respondenti mohli odpovídat na otázky v libovolném pořadí. Po vytvoření dotazníku jsem rozeslala odkazy, společně s úvodním slovem týkající se mé diplomové práce, studentům a studentkám oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na jejich studentské e-mailové adresy. Vyplněné dotazníky s daty jsem obdržela na internetovou stránku, ve které jsem on-line dotazníky připravovala.

Rozhovor trval 56 minut a skládal se z dvaceti otázek. Otázky jsem si předpřipravila a vytiskla. Vytištěné jsem je měla v průběhu celého rozhovoru na stole tak, aby na ně účastnice rozhovoru viděly. Některé otázky jsem operativně zaměňovala. K některým otázkám zazněly jednoslovné odpovědi, z některých odpovědí se staly dlouhé diskuze. Celý rozhovor jsem si nahrávala na mobilní telefon. Veškerá data jsem si později přepsala do počítače a pro lepší přehlednost jsem vytvořila myšlenkové mapy.

V průběhu rozhovoru jsem některé z otázek operativně upravovala. Veškeré otázky byly otevřené, kladené tak, aby na sebe navazovaly. Účastnice rozhovoru na ně odpovídaly v libovolném pořadí. Rozhovor probíhal v příjemné atmosféře. Všechny studentky v závěru rozhovoru uznaly, že bylo příjemné reflektovat zkušenosti z účasti na programu Erasmus+.

#### 6.4.4 Průzkumný vzorek

Průzkumná část se zaměřuje na studenty a studentky oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na PdF UHK. V rámci naplnění cílů práce je použito dotazníkové šetření, které bylo vytvořeno a vyplňováno samotnými studenty přes internet (Příloha 1 - On-line dotazník pro studenty). Rozhovory, jako další zjišťovací metody, byly realizovány osobně. Dotazníkové šetření i rozhovory byly vyplněny studenty a studentkami oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ v kombinované či prezenční tvorbě navštěvující 1. - 5. ročník studia. V šetření zjišťuji, proč se studenti tohoto oboru zúčastňují zahraničních pobytů. Na druhou stranu se práce zaměřuje i na ty, kteří se programů účastnit nechtějí. V obou těchto cílených skupinách je práce zaměřena na detailnější popis toho, proč se chtějí či nechtějí účastnit. V práci se zabývám také motivačními prvky i bariérami, které mohou rozhodnutí o vyjetí či nevyjetí napomoci.

Jak bylo již zmíněno, dotazník se skládal z 15 otázek. Úvod dotazníku byl věnován demografickým údajům-konkrétně pohlaví respondentů. V závislosti na zaměřený obor jsem předpokládala, že většina respondentů bude zastoupena ženami. Dle vyhodnocení dotazníku tomu tak opravdu bylo. Z celkového počtu 54 účastníků bylo 53 žen a jeden muž. Jelikož mohou zahraničních mobilit využívat studenti a studentky prezenční i kombinované formy, o vyplnění dotazníků jsem požádala studenty z obou forem studia. Čtyřicet šest respondentů, tedy 85,2 %, studuje prezenční formou, zbývajících osm,

tedy 14,8 % respondentů, studuje formou kombinovanou. Nejvíce byl zastoupený třetí ročník, který tvoří 42,6 % z celkového počtu respondentů.

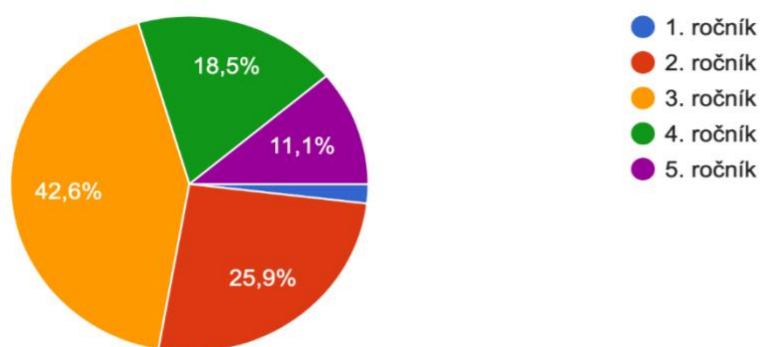
Rozhovoru se účastnily čtyři ženy ve věku 23-25 let. Všechny účastnice rozhovoru studují pátý ročník studia a zúčastnily se zahraničního studijního programu.

*Tabulka 1 – Účastnice rozhovoru*

| <b>Jméno</b> | <b>Navštívená země</b> |
|--------------|------------------------|
| Jana         | Španělsko              |
| Tereza       | Nizozemsko             |
| Kateřina     | Estonsko               |
| Lucie        | Dánsko                 |

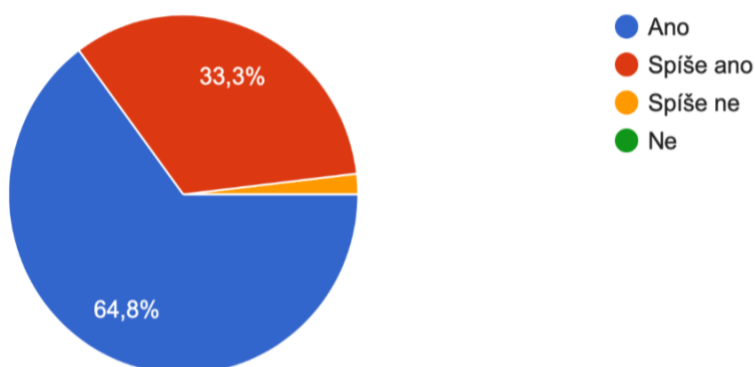
## 6.5 Výsledky průzkumu

Na zahraniční studijní program a pracovní stáž mohou vyjíždět studenti od druhého ročníku. S prosbou o vyplnění dotazníku jsem oslovila ale také první ročníky. Bylo mi jasné, že zkušenosti se zahraničními mobilitami mít nebudou, ale chtěla jsem zjistit, zda vůbec o zahraničních nabídkách naší univerzity vědí. Tato informace se mi, bohužel, zjistit nepodařila, jelikož se dotazníku zúčastnil pouze jeden respondent z prvního ročníku. Nejpočetnější skupinou v rámci vyplnění dotazníků byli studenti třetího ročníku.



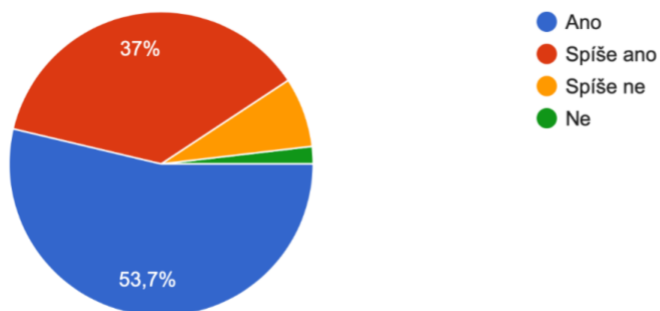
Obrázek 1 - Zastoupení respondentů v jednotlivých ročnících

Mile mě překvapila odpověď všech respondentů na otázku, zda vědí, co znamená studijní pobyt. V této otázce měli studenti možnost vybrat si ze čtyř odpovědí (ano, spíše ano, spíše ne, ne). Nikdo neodpověděl možností „ne“. Dokonce více než polovina respondentů, konkrétně 35 studentů, což činí 64,8 % z celku, odpovědělo, že „ano“.



Obrázek 2 - Znalost pojmu studijní program

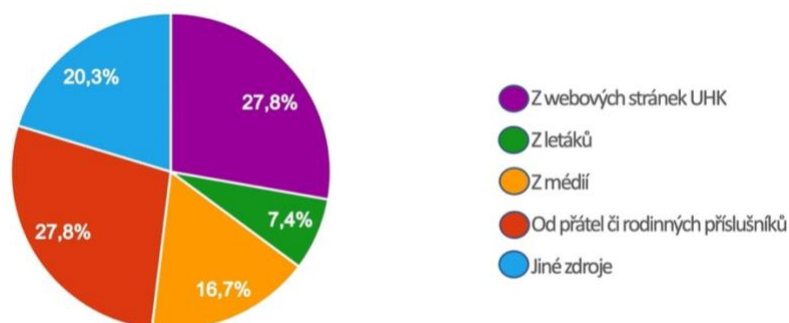
V následující otázce, jsem se respondentů ptala na to, zda znají druhý typ zahraniční mobility, tedy pracovní stáž. I zde mě výsledek mile překvapil. Více jak polovina respondentů totiž označila možnost „ano”.



Obrázek 3 - Znalost pojmu pracovní stáž

Při studiu na univerzitě jsem se dozvěděla, že někteří studenti nevědí o možnosti vycestování do zahraničí v rámci svého studia. Myslím si, že univerzita by měla více propagovat informace týkající se výjezdů, a zvýšit tak zájem uchazečů. Jak se níže dozvíme, pouze necelých 28 % respondentů získalo informace týkající se zahraničních studijních programů a pracovních stáží od UHK. Ti, kteří vědí o těchto možnostech, odpověděli na mou další otázku, která byla zaměřena na to zjistit, odkud studenti získali informace o zahraničních mobilitách nabízené Univerzitou Hradec Králové. Respondenti si mohli vybrat z nabízených možností, nebo mohli přidat svou vlastní odpověď. V nabídce „jiná odpověď“ se vyskytovaly odpovědi:

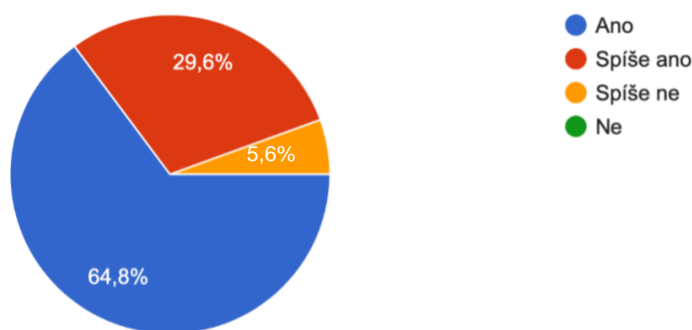
- Od pedagogů a zaměstnanců na UHK,
- ze seminářů,
- ze střední školy,
- ze studentských organizací.



Obrázek 4 - Získání informací o zahraničních mobilitách

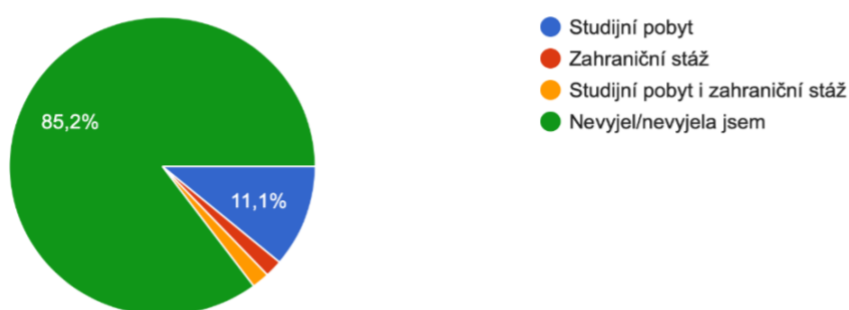


Na základě dotazníku jsem vyhodnotila, že hojná většina z těch, kteří dotazník vyplnili, vědí, jaké zahraniční nabídky nabízí Univerzita Hradec Králové. Podle mého názoru je to zejména tím, že chodí všem studentům pravidelně e-maily s aktuální nabídkou všech zahraničních mobilit v nadcházejícím semestru či roce.



Obrázek 5 - Přehled nabídky zahraničních mobilit UHK

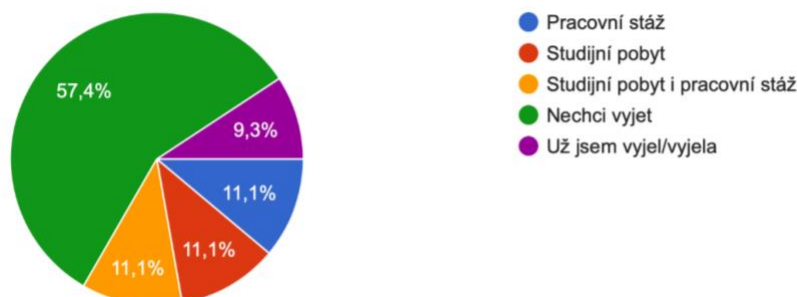
I přesto, že jsou studenti obeznámeni s možností vycestování v rámci studia a jsou jim pravidelně předávány aktuální informace, se zahraničního pobytu zúčastnilo pouhých osm respondentů. Jeden z nich se zúčastnil zahraniční pracovní stáže i studijního pobytu. Další dva respondenti se zúčastnili studijního pobytu nebo pracovní stáže. Zbývajících 46 respondentů, což činí 85,2 %, doposud na zahraniční pobyt nevycestovalo.



Obrázek 6 - Účast v rámci zahraničních mobilit

V návaznosti na předchozí otázku jsem se ptala, zda vůbec mají studenti o vycestování do zahraničí zájem. Byla jsem překvapena, když více jak polovina respondentů odpověděla, že zájem nemají. Pár dotazovaných uvedlo, že se již zahraniční mobility zúčastnili. Zbývajících respondenti se rozdělili přesně na třetiny. Jedna třetina zbývajících,

kteřou zastupovalo šest respondentů, uvedla, že chce vyjet na zahraniční nebo studijní pobyt, další třetina uvedla, že chce vyjet pouze na pracovní stáž, a zbývající třetina by měla zájem vyjet do zahraničí pouze v rámci studijního programu.



Obrázek 7 - Zájem studentů o zahraniční mobility

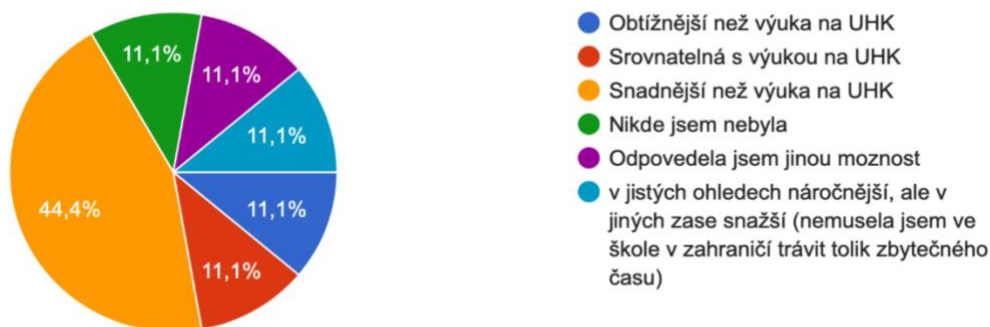
Důvodů, proč odcestovat a využít této nabídky, je mnoho. Stejně tak ale existují i důvody, proč do zahraničí nevyjet. Osobně jsem předpokládala, že nejčastějšími důvody, proč studenti nevyjíždějí do zahraničí, budou strach z angličtiny a nedostatek financí. Obavy z nedostatečné úrovně anglického jazyka se ale překvapivě objevily až na třetím místě a obavy související s financemi jsou na místě čtvrtém. Respondenti uvedli, že největší strach a obavy mají ze zahraničních zkoušek a následných zkoušek na UHK. Na druhém místě byla vyhodnocena možnost, ve které se studenti bojí opustit svou rodinu a přátele.

Většina odpovědí na mě zapůsobila tak, že studenti o zahraniční mobility stojí, avšak jejich obavy jsou velké a v jejich rozhodování převažují. V dotaznících se objevily ale také odpovědi, které potvrzují, že každý z nás je jiný a že to, co někdo považuje za přínosné, někomu nedává smysl a nevidí v tom pozitiva. Nejpočetnější odpovědi zněly:

- „Mám strach ze zkoušek v zahraničí a u nás.“ (53,7 %)
- „Nechci opustit svou rodinu a přátele.“ (51,9 %)
- „Nemám dostatečnou znalost cizího jazyka.“ (37 %)
- „Nemám dostatek finančních prostředků.“ (33,3 %)
- „Mám strach z cizího prostředí a kolektivu.“ (22,2 %)
- „Nemohu odjet z důvodu pracovních záležitostí.“ (13 %)

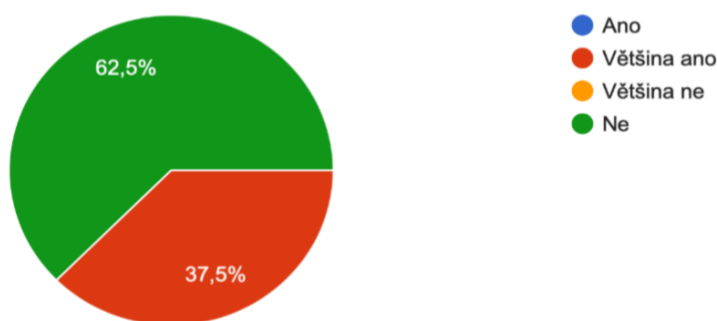
Poslední čtyři otázky byly nepovinné. Byly určeny pouze pro studenty a studentky, kteří měli se zahraničními mobilitami zkušenosti.

Ti, kteří se zúčastnili studijního pobytu v zahraničí, odpovídali na otázku týkající se obtížnosti zahraničního studia. Obtížností studia bylo myšleno obsah výuky, množství vyučovacích hodin a formy vyučování. Studenti mohli srovnávat zahraniční studium se studiem na UHK. Z devíti respondentů čtyři odpověděli, že studium na zahraniční univerzitě bylo snadnější. Podle mých zkušeností se k této odpovědi přikláním také.



Obrázek 8 - Srovnání obtížnosti výuky na domácí a zahraniční univerzitě

V rámci studijního pobytu lze strávit až dva semestry v zahraničí, kde musí studenti pravidelně docházet do výuky a plnit veškeré požadavky. Společně s tím musí také plnit požadavky UHK a po příjezdu musí plnit zdejší zápočty a zkoušky. Někteří vyučující zahraniční studijní pobyty uznávají, jiní ne. Zajímalo mě, jak je to v praxi, a zda jsou místním studentům uznány předměty, které studovaly v zahraničí. Ze své zkušenosti vím, že učitelé málokdy uznají zahraniční kredity pro svůj předmět, i když je náplň předmětu studovaného v zahraničí stejná jako na naší domácí univerzitě. Moje zkušenost a očekávání odpovědi „ne“ se potvrdilo.



Obrázek 9 - Uznání předmětů získaných v zahraničí na UHK

Univerzita Hradec Králové nabízí poměrně hojnou nabídku míst, kam mohou studenti vyjíždět. Osm respondentů, kteří vyplnili tuto otázku, studovalo či pracovalo v Číně, Dánsku, Nizozemsku, Velké Británii, Vietnamu, Portugalsku, Slovinsku či Španělsku. Studenti tedy studovali či pracovali v evropských i mimoevropských destinacích.

Všichni, kteří uvažují o zahraničním pobytu, by měli znát přínosy, které jim stáž i studium v zahraničí může přinést. Osobně si myslím, že mezi největší přínosy patří životní i studijní či pracovní zkušenosti, rozvoj osobnosti, zlepšení jazykových a komunikačních schopností. Některé z vyjmenovaných přínosů se promítly i ve výpovědích respondentů. Na nedokončenou větu: „Můj zahraniční pobyt mi přinesl (vypiš stručně pozitivní i negativní zkušenosti)“, studenti odpověděli:

Tabulka 2 - Přínosy zahraničních mobilit

| <b>Pozitivní přínos</b>                         | <b>Negativní přínos</b>  |
|---|--|
| Nahlédnutí do jiných kultur                     | Žádné obohacení novou kulturou (jako zahraniční studenti jsme byli separovaní) |
| Nahlédnutí do školství                          | Málo praxe, mnoho úkolů navíc na UHK   |
| Širší rozhled do mého budoucího zaměstnání      | Žádný přínos související se studiem  |
| Nové známosti, nové přátele                     | Stesk po příteli a rodině  |
| Lepší znalost angličtiny                        | Převaha místního jazyka (portugalštiny) nad angličtinou                        |
| Poznání sebe sama-svých schopností a dovedností |  |
| Nové zkušenosti a zážitky                       |  |
| Osamostatnění se, pocit nezávislosti            |  |
| Poznávání nových míst                           |  |
| Větší životní rozhled                           |  |

V návaznosti na vyhodnocené dotazníky, jsem se sešla se čtyřmi studentkami, které se zúčastnily studijních programů. Vedly jsme rozhovor, který trval necelou hodinu. Celý rozhovor probíhal v příjemné atmosféře.

Úvodní otázka zněla, kdy se studentky dozvěděly o studijním programu Erasmus+. Jedna ze zúčastněných věděla o možnosti zahraničních mobilit před vstupem na vysokou školu. Zbylé účastnice se dozvěděly o této možnosti ve druhém a třetím ročníku studia. Studentky automaticky sdělovaly i to, jakým způsobem se o zahraničním studiu dozvěděly. Jedna ze studentek se o něm dozvěděla z každoročních prezentací studentů v rámci International Days na UHK, kteří již mají nějakou zahraniční zkušenost, z e-mailu, který je zasílán všem studentům, a od kamarádů.

V otázce „Co tě vedlo k rozhodnutí studovat v zahraničí?“ studentky neváhaly a ihned odpovídaly. Překvapivé pro mě bylo to, že každá z nich měla jiný důvod k vycestování, a ani jedna z nich nezmínila jako hlavní důvod akademický přínos, který program Erasmus+ garantuje. Za nejzajímavější považuji výpověď studentky, která se rozhodla vycestovat hlavně za účelem vystoupení ze své komfortní zóny. *„Mým cílem bylo osamostatnit se. Dát najevo rodičům, že jsem samostatná a umím se o sebe postarat. Chtěla jsem zkusit život, kdy se nebudu mít na koho obrátit, protože tam nikoho nebudu znát. Taky jsem chtěla získat kamarády ze zahraničí a vytvořit si s nimi úzký vztah, možnosti jsou potom úplně jiné.“* Jedna ze čtyř zúčastněných na závěr dodala jedinou výpověď, která souvisela se studiem na vysoké škole: *„Studuji anglický modul, takže pro mě výjezd do zahraničí byla super možnost, jak se v angličtině zlepšit.“* Na základě tohoto tvrzení i ostatní studentky diskutovaly o vlivu angličtiny: *„Já jsem se kvůli tomu rozhodla vyjet taky. Všichni mi říkali, že to pomůže. Brala jsem to vlastně jako takovou poslední možnost, jak se v jazyce zlepšit a rozmluvit.“*



Obrázek 10 - Důvody k vycestování do zahraničí

Mým hlavním důvodem pro zahraniční výjezd bylo poznání nového místa. Chtěla jsem zažít život v cizí zemi, zejména místní kulturu a lidi. Celkově jsem toto rozhodnutí brala jako velkou životní výzvu. Chtěla jsem si vyzkoušet pobyt bez své rodiny a přátel, s tím, že si s veškerými problémy a starostmi budu muset poradit sama. Dalším důvodem pro zahraniční výjezd bylo získání teoretických i praktických poznatků pro svou budoucí profesi.

Další otázka se týkala toho, podle čeho si studentky vybíraly jejich cílovou destinaci. Odpovědi byly různé. Týkaly se vztahů, geografie i charakteristiky země. Jednou z bariér, která brání studentům vycestovat, jsou partnerské vztahy. I přesto, že máme partnerský vztah, však můžeme najít řešení. Jako ukázkou použiji výpověď jedné ze zúčastněných: „Vzhledem k několikaletému vztahu, byl výběr destinace takový, aby nějak neohrozil náš vztah, protože vztah byl pro mě stejně tak důležitý jako to vycestování. Řešila jsem délku pobytu, aby to nebylo třeba na půl roku, aby se ten vztah dal ještě zvládnout.” Další překážkou může být strach z něčeho nového a neznámého. Ten můžeme překonat třeba tím, že se do výběrového řízení nepřihlásíme sami. „Vybrala jsem si destinaci s kamarádkou. Vybíraly jsme podle toho, kam bychom mohly jet obě. Ona je z jiného oboru, takže jsme vybíraly něco, kam bych mohla jet já i ona. Zkoušely jsme to s tím, že vyjet fakt chceme. Pro jistotu jsme si podaly i další přihlášky.” V případě následující účastnice rozhodlo výběrové řízení: „Původní destinace nevyšla, ale vyšlo Estonsko. Popravdě jsem ani nevěděla, kde přesně leží, ale tušila jsem, že na severu.”



Obrázek 11 - Kritéria pro výběr cílové destinace

Při výběru studijního programu jsem cílovou destinaci vybírala podle předmětů, které daná univerzita nabízela zahraničním studentům. Praktické stáže jsem vybírala podle vzdálenosti od České republiky. Preferovala jsem vzdálenější oblasti, na které se v budoucnu kvůli trvalému zaměstnání a málo dovolené nedostanu, a také místa, ve kterých byla oficiálním jazykem angličtina. U zahraniční stáže hrála velkou roli náplň práce, kterou bych jako stážistka vykonávala.

Následující otázka souvisí s problémem bariér, který jsem částečně zmínila již v předchozí otázce. Otázka zněla: „Jaké byly tvé největší obavy?“ Předpokládala jsem, že se budou objevovat odpovědi týkající se cizího jazyka, nového prostředí, kultury a nových míst. Všechny jsme se pobavily nad největší obavou jedné studentky, pro kterou bylo největším strašákem počasí: „*Největší strach jsem měla ze zimy. To jsem měla strach fakt velký, ale nakonec jsem tam měla hezčí počasí, než bylo tady v Čechách, takže to bylo fajn.*” Obava, která mě napadla jako první, angličtina, se ve výpovědích objevovala také. „*Já jsem měla největší obavy určitě z angličtiny. Konkrétně ze zápočtů, zkoušek, že mi nakonec nedají kredity a bude to všechno k ničemu.*”

Často se bojíme a ve finále zjistíme, že jsme vlastně neměli čeho. Obavy mohou být vytvořené z našich životních zkušeností a zážitků. „*Největší obavou byla angličtina. Musím říct, že až díky Erasmu jsem si začala věřit v tom, že anglicky umím. Vždycky jsem si myslela, že moje angličtina je špatná. I kvůli tomu, že na střední jsem patřila mezi tu menšinu, která nezvládala PET testy a tak. Nikdy jsem to neudělala, protože mě*

gramatika nikdy nešla, a tím jsem si zafixovala, že jsem špatná v angličtině, ale zase mě to hrozně bavilo. Takže to byla moje největší obava, že jsem se bála, že moje úroveň angličtiny bude úplně nejhorší.” Přínos ve zlepšení cizího jazyka, který garantuje program Erasmus+, je podle mého názoru naplněn většinou studentů. Všem zúčastněným totiž nezbyvá nic jiného než do cizí země zapadnout. Podřídít se místním životním podmínkám a přistoupit i na komunikaci v jiném jazyce v rámci každodenního života.



Obrázek 12 - Největší obavy ze života v zahraničí

Mou největší obavou bylo zdraví. Z domova jsem byla zvyklá, že matka se o mě starala, obstarávala mi léky a vozila k lékaři. Bála jsem se toho, jak budu tyto situace zvládat sama. Samozřejmě jsem měla obavy z toho, jak zvládnou několik měsíců bez přítomnosti své rodiny. Naštěstí, skrz internet, jsem s veškerými členy rodiny byla v kontaktu téměř každý den. Také jsem měla strach z toho, že nezapadnu mezi nový kolektiv, jelikož nejsem příznivcem seznamování se s cizími lidmi. Musím uznat, že právě zahraniční pobyty mě v tomhle změnily a nyní nemám se seznamováním sebemenší problém.

Všechny studentky se něčeho před svým zahraničním výjezdem obávaly, ale také se na něco těšily. Ptala jsem se jich, jakou motivaci k výjezdu měly. I když se odpověď s angličtinou objevila i v obavách studentek, může být zároveň motivací. „Asi největší motivací byl jazyk, ale i to, že skoro každý v ČR říká, jak moc by chtěl vyjet a studovat či pracovat v zahraničí. Tyhle řeči má skoro každý, ale nikdy to nezrealizuje. Takže jsem chtěla být ta, co to prostě jenom neříká, ale dokáže, že na to má a prostě to dokáže. A to, že když řekne, že někam vyjede, tak fakt pojede.”



Ve druhé části výpovědi studentka uvedla osobní rozvoj. Konkrétně se může projevit v osamostatnění se, seberealizaci, uvědomování si vlastní hodnoty, odpoutání se od stereotypu. Motivací může být i nešťastná situace, která nastane v našem životě. „*Mou motivací bylo zahodit vztahy tady. Prostě vypadnout tady odtud.*” Byla jsem ráda, když se v odpovědích objevil také akademický přínos: „*Poznávání nových zkušeností. Nizozemsko je ten stát, kde se hodně využívá alternativní vyučování.*”

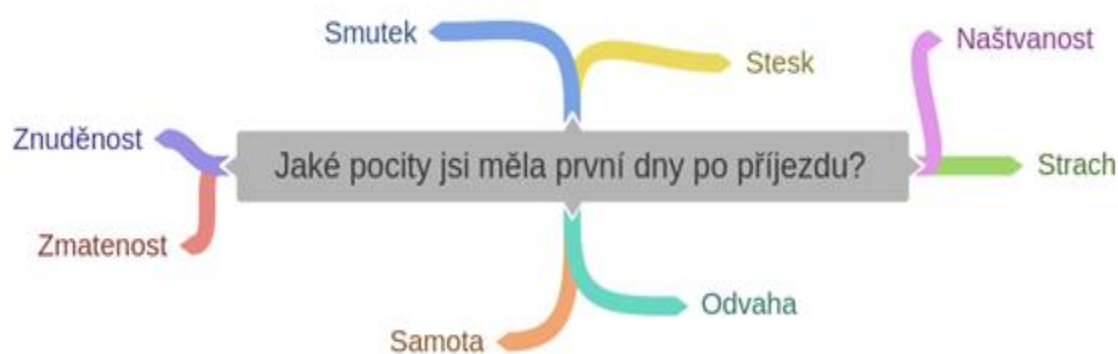


Obrázek 13 - Motivace pro zahraniční výjezd

První dny v cizím prostředí bývají nejhůřší. Proto mě zajímalo, jak probíhaly první dny mimo domov. Zajímalo mě, jak se studentky cítily a jak strávily jejich počáteční čas v zahraničí. Pocity studentek byly hlavně negativní. „*No, tak já jsem ten první den přiletěla na letiště a až tam mi došlo, že jsem si vlastně vůbec nezjistila, jak se dostanu na ubytování. Takže první den byl dost zmatený a fakt jsem přemýšlela, že se otočím a pojedu domů. A ještě se mi v autobuse rozbil kufr, takže místo vezení kufru na kolečkách jsem ho táhla v ruce. První den jsem byla našťavaná a nevěřila jsem tomu, že jsem tak daleko od domova. To až tak po 14 dnech.*”

Někdo prožívá první dny tak intenzivně, že si ani nezasteskne po domově, jako tomu bylo v uvedeném případě výše, někdo zažívá nešťastné chvíle a chuť vrátit se zpět domů. „*Moje první dny byly příšerné, opravdu! Já myslela, že se fakt zabalím a mamka mi už kupovala málem letenku domů. Byly i slzy, ani ne steskem, ale tím, že jsem přijela do cizí země a neměla kde bydlet. Z ČR jsme jely ve dvou, bohužel jsem jela s jednou nezodpovědnou kolegyní a pořád jsem čekala na ni, až si zarezervujeme něco, protože jsem ji nechtěla při plánování úplně vyšachovat. Než se rozhoupala, bylo pozdě a žádné*

pořádné bydlení už nikde nebylo. První dny jsme si rezervovaly místa v penzionu. Přijely jsme tam asi po hodině cesty v Madridu-to bylo mimochodem taky hrozné. Byl to smíšený pokoj s dělníky, kteří okamžitě začali mít oplzlé řeči a dívali se na nás divně. Tím nám tedy propadly peníze za tenhle hostel. Naštěstí matčina vzdálená sestřenice bydlí u Madridu a ta mě zachránila. V tom jsem si uvědomila, že rodina je úplně nejvíc. Celé dva týdny jsme žily tam, a přitom si našly další ubytování. Naštěstí každá sama.”



Obrázek 14 - Pocity po příjezdu do zahraničí

První dny jsem ve všech navštívených zemích trávila podobně. Nejdříve jsem si pečlivě vybalila všechny dovezené věci a snažila se svůj pokoj vyzdobit tak, abych se v něm cítila alespoň částečně jako doma. Ráda jsem se procházela sama po okolí a snažila se danou oblast pořádně prozkoumat. Své počáteční pocity a dojmy jsem sdílela se svou rodinou a volala si s nimi téměř každý den. Stesk po domově nepřišel při prvních dnech ba naopak. Čím víc se blížil můj odjezd domů, tím více se mi po rodině začalo stýskat.

Studijní program Erasmus+ není pouze o studiu, ale také o cestování, přátelství a sportu. Tomu všemu se věnovaly i mnou vybrané studentky. Některé z nich tyto aktivity kombinovaly. „Já jsem hodně sportovala. S ostatními Erasmáky jsme měli výzvu, že musíme mít co nejvíce pohybových aktivit za týden. Chodili jsme společně na zumbu, do fitka, běhali jsme, a tak různě. Dokonce jsem zhubla. Večery jsme trávili spolu ve studentských domech. Tam probíhaly promítací večery nebo třeba společné vaření.”

Při studiu na přijímajících univerzitách existují na některých místech studentské organizace (např. ESN) či jednotlivci (tzv. Buddy), kteří pomáhají zahraničním

studentům zejména při prvních dnech na přijímající univerzitě. Ptala jsem se, zda se studentky setkaly s tímto systémem v rámci svého zahraničního studijního pobytu. Dozvěděla jsem se, že v Dánsku a Španělsku se s ničím takovým nesetkaly. Pomoc tzv. Buddyho může vypadat právě tak, jak popsala jedna ze studentek, která studovala v Nizozemsku: *„Vyzvedla mě slečna, která mě doprovodila na ubytování, a když jsem potřebovala s něčím pomoci, mohla jsem se na ni obrátit.“* Pokud mají obecně studenti zájem o pomoc v rámci Buddyho, musí o něj požádat s předstihem. *„O Buddyho jsme si museli zažádat šest týdnů před příjezdem. Já jsem ještě měsíc před odletem ani nevěděla, že někam poletím. Rozhodla jsem se vlastně týden předtím, takže už jsem to pak nestihla.“*

Služby studentských organizací, například již výše uvedená ESN, pomáhají stmelit kolektiv zahraničních studentů pomocí her a různých společenských akcí. Zkušenost z Estonska vypovídá, že nabízené akce byly špatně organizované. *„U nás bylo ESN. Pořádali různé akce, hry v parku, seznamovací hry, večere. Po čase jsme s nimi nikam nechodili, protože to nebylo dobře zorganizované. Začátek programu měl být v šest a začínal třeba až o půl osmé. Navíc to bylo na úplně jiném místě, než napsali, takže*

*jsme se na to pak vykašlali. Inspirovali jsme se jimi a udělali si ty akce sami.“* Na druhou stranu to ale účel splnilo. Sblížilo to studenty účastnících se těchto nevydařených akcí, kteří si pak další společné aktivity organizovali sami.

Následovala otázka na to, jak probíhala výuka ve třídě. Každá přijímající univerzita má totiž jiné požadavky na zahraniční studenty. Někdy je výuka přizpůsobená pouze zahraničním studentům, kteří tak vytvoří třídu sami pro sebe, jako tomu bylo třeba ve Španělsku. *„Ve třídě nás bylo sedm Erasmáků. Výuku s místními studenty jsme neměli.“* V jiných zemích, například v Estonsku, probíhala výuka s místními studenty. *„Já jsem měla každou hodinu s jinými lidmi. Nejednalo se o jednu třídu pouze Erasmáčkou. Volila jsem si libovolné předměty. Mám pocit, že z těch Erasmáků jsem byla jediná z pedáku. Pak jsem měla ruštinu a estonštinu, kterou si volili ti stejní lidi, takže bylo fajn, že aspoň na těch dvou předmětech jsme byli spolu. Když jsem měla předměty s Estonci, bylo to jiné. Vůbec mě nepřijali, takže to bylo náročné. Celý semestr jsem neměla skupinu, se kterou bych mohla pracovat. To bylo takové náročnější.“*

Se třídou souvisí také vztah s učiteli. Zajímalo mě, jaký byl přístup místních učitelů. Účastnice rozhovoru uvedly, že se setkaly s konstruktivistickou výukou a lekcemi, které rozvíjely jejich kreativitu, s čímž se u nás jen tak neseťkají. „Učitelé nás vedli ke spolupráci a k rozvoji kreativity-třeba muzickou nebo IT dovednost. Nahrávali jsme různé filmy a tak. To bylo hodně zajímavé.“ Myslím si, že i tato zkušenost se zahraničními učiteli mohla být přínosem pro budoucí praxi.



Obrázek 15 - Učitelé v zahraničních univerzitách

V rámci svého studijního programu ve Slovinsku jsem se setkala s řadou učitelů. Někteří na mě kladly menší požadavky než na své domácí studenty, jiní mě brali stejně jako ostatní. Na pár učitelů vzpomínám dodnes. Byli to učitelé angličtiny, kterým jsem pravidelně musela zasílat sáhodlouhé eseje, odříkávat básně od anglických autorů a konverzovat na požadované úrovni. V jazykové škole v Austrálii mi učitelé přišli nápomocní a pozitivní. Bylo vidět, že je práce baví a že nám, jako zahraničním studentům, chtějí předat co nejvíce informací a poznatků.

Výuka v zemích, které navštívily studentky UHK (Dánsko, Nizozemsko, Španělsko, Estonsko), nabízí výuku úředních jazyků. Důležité vyučovací předměty však probíhaly v angličtině. Má otázka se týkala toho, jak se studentky cítily v rámci používání cizího jazyka-angličtiny. Výpověď jedné studentky dokládá, že je angličtinou poznamenaná. Používá totiž anglické slovíčko v české větě: „Na konci pobytu už jsem se cítila lépe a přišlo mi, že i ten skill nabyl nějaké účinnosti”.

Před zahájením a po ukončení studijního pobytu mají všichni účastníci povinnost absolvovat jazykový on-line test. Studenti tak získají zpětnou vazbu o tom, jak se v cizím jazyce zlepšili. „Na začátku a na konci pobytu jsem si dělala test. Ten mi vyšel úplně

*stejně jako ten na začátku, což je trochu smutný. Na druhou stranu jsem věděla, že gramatika a teorie angličtiny nejsou moje silná stránka a nejsilnější stránka je mluvení. Španělé mě naučili to, že i když to řeknu špatně, nemusím se bát mluvit.*” S těmito slovy naprosto souhlasím. Testy jsou zaměřeny zejména na gramatiku, ale ta není zase tak důležitá. V zahraničí je nejdůležitější se domluvit. Všechny studentky cítily zlepšení v cizím jazyce, a to zejména v mluvené formě jazyka.

Osobně jsem se díky zahraničním pobytům – a to jak studijním programům, tak pracovním stážím, naučila komunikovat v angličtině. Přestala jsem se ostýchat mluvit a přemýšlet nad gramatikou. Díky každodennímu styku s angličtinou jsem se naučila řadu nových slovíček a frází bez memorování, na jaké jsem byla zvyklá při výuce cizího jazyka v českých školách. Mé tvrzení potvrdily i on-line testy, ve kterých jsem dosáhla lepších výsledků, a taky získaný jazykový certifikát na velmi pokročilé úrovni anglického jazyka.

Jedno z nejnepříjemnějších témat byly otázky týkající se spolupráce a podpory Univerzitou Hradec Králové. První z těchto otázek zněla, jaké požadavky měli na studentky vyučující UHK v průběhu zahraničního pobytu. *„Měla jsem strašně moc požadavků oproti jiným školám. Byla jsem snad jediná, kdo plnil nějaké požadavky. Musela jsem vypracovávat seminární práce, vyrábět pomůcky. Byla jsem tak celkem za exota, který studuje dvě univerzity současně”*, načež se přidala další studentka, která řekla, že i ona byla jediná, která musela plnit požadavky jak hostitelské, tak vysílající univerzity.

Po zakončení semestrálního studia v zahraničí, včetně veškerých místních požadavků, se po příjezdu ze zahraniční univerzity musely věnovat veškerým požadavkům u nás. Opravdu tak vlastně semestrálně studovaly dvě univerzity najednou. *„Přijela jsem ze studijního pobytu a měla jsem dva dny na to, abych si udělala minimálně tři zkoušky.”* Při konverzacích s ostatními zahraničními studenty začaly dívky diskutovat na téma týkající se jejich studia po návratu na domácí univerzitu. Překvapilo mě, že jedna ze studentek prohlásila, že ostatní studenti, včetně Finů, kteří mají vzdělávání na vysoké úrovni, nemusí vykonávat žádné zkoušky v jejich zemi. Berou to tak, že i v cizí zemi musí plnit docházku a nelehké požadavky. Problém byl s požadavky související s praxí. *„Požadavky byly většinou jasné. Někdy byly vázané na praxi, což jsem nemohla splnit,*

protože jsem v dané zemi žádnou praxi neměla.” Následovalo tedy opakování předmětu a ztráta jednoho pokusu daného předmětu.



Obrázek 16 - Požadavky učitelů na UHK

Ačkoliv nechci vyučující nijak kritizovat, dovoluji si tvrdit, že i mě přišly požadavky, které na mě byly kladeny, nad míru. Dost mě mrzelo, že mi nebyly uznány předměty z anglického jazyka, který měly téměř stejný obsah výuky. V cizině jsem se musela dorozumívat anglicky každý den, plnit testy a zkoušky stejně tak, jako místní studenti. Byla jsem připravena na to, že budu v podstatě plnit dvě školy naráz. Nechtěla jsem své studium prodlužovat, a tak jsem se snažila plnit požadavky průběžně, a vždy jsem se pořádně připravovala na všechny zkoušky a testy, které mě čekaly. Co mě zklamalo nejvíce, byl přístup některých učitelů na UHK. Z mé zkušenosti nebylo ani tak hrozné splnění požadavků, ale samotná komunikace s učiteli. Někteří mi odepsali po několika mnou zaslaných e-mailech, jiní mi neodpověděli vůbec. Musím ovšem vyzdvihnout i menšinu, která mi jasně stanovila požadavky, a skrz pouhé e-maily jsem cítila, že studium či stáž v zahraničí považují za zajímavou životní zkušenost nikoliv za dovolenou.

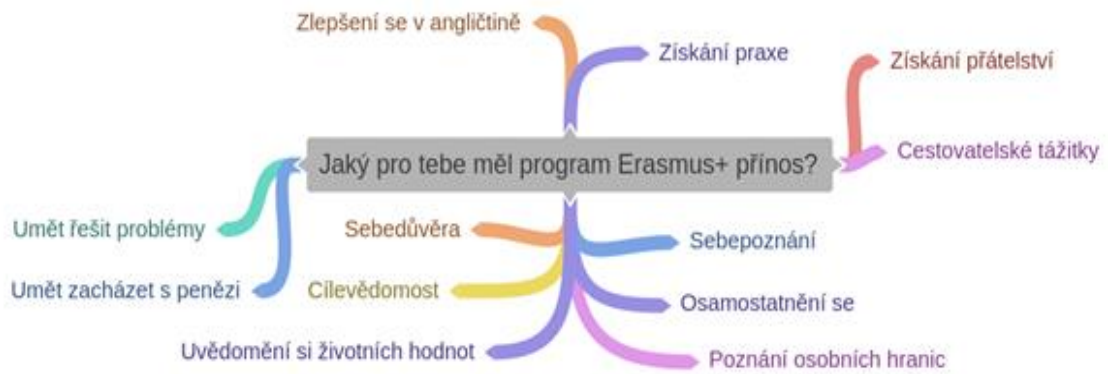
Naváží otázkou týkající se komunikace s učiteli na UHK. Ani v této otázce jsem se nedočkala příliš pozitivních odpovědí. „S učiteli jsem komunikovala skrz e-mail. Někteří odepsali okamžitě a poslali mi jasně stanovené požadavky. Na druhou stranu mi některé e-maily přišly až za měsíc či dva s nepřesnými požadavky. Pokud jsem se chtěla na něco doptat, neodepsali mi a zkrátka vůbec nereagovali.” Načež reagovala další ze studentek, která špatnou komunikaci s učiteli ještě vygradovala: „Jak říkala kamarádka, učitelé nereagovali ani po několika týdnech. Jedna z vyučujících mi napsala až den potom, co jsem přiletěla zpět do Čech”.

Ze zkušeností studentek vyplynulo najevo, že více jak polovina vyučujících reaguje na e-maily opožděně nebo nejsou schopni jasně stanovit požadavky předmětu. Někteří vyučující odkazují na spolužáky, viz tato výpověď: *„Některé úkoly, nebýt spolužaček v HK, bych ani nevěděla, jakým způsobem je mám plnit. Přicházely mi e-maily s odpověďmi, ať si požadavky a úkoly zjistím od spolužaček, které docházejí na semináře”*.

Část týkající se podpory ze strany UHK jsem zakončila přímou otázkou, zda cítily podporu ze strany UHK. Všechny se shodly na tom, že necítily. Vzpomněly si ale i na výjimky, kterých si považují. *„Většina učitelů na fakultě nedává téměř žádnou podporu, ba naopak, ale výjimky se najdou.”*

Jedna z posledních otázek byla, co přinesl do života studentek program Erasmus+. Hojně se objevovala odpověď týkající se přátelství, a to jak nově vzniklého v zahraničí, tak starého přátelství u nás v České republice. *„Přátelství je pro mě to nejcennější, co jsem si z Holandska odvezla.”* Studentky si díky tomuto pobytu uvědomily, koho mohou považovat za skutečného přítele: *„Uvědomila jsem si tam, že v životě není čas ztrácet čas s lidmi, kteří ho nechtějí trávit s vámi. Člověk tam pozná, jací přátelé jsou ti praví, pro koho má cenu se obětovat.”*

Za významný přínos studentky považovaly také změny v osobnostních vlastnostech a ujasnění si budoucích cílů: *„Já jsem si uvědomila, že až dostuduji, tak nechci zůstat v Čechách.”* Ostatní studentky reagovaly obdobně: *„Taky mám takovou představu, ne třeba na celý život, ale na rok či pár let jet do zahraničí.”* *„Přesně, to jsem si taky říkala. Dokonce mi nabídli místo tam, kde jsem vykonávala praxi,”* sdělila další studentka.



Obrázek 17 - Přínosy programu Erasmus +

Program Erasmus+ a další studijní programy i pracovní stáže jsou podle mého názoru pouze pozitivní. Osobně mě obohatily v rozhledu na svět. Třeba v Kambodže, kde jsem vyučovala místní děti chudých rodin angličtinu ve škole bez střechy, lavic či tabule. Díky pobytu tam jsem si srovnala své životní priority a získala zkušenosti jak do svého osobního, tak i profesního života. Ve vyspělých zemích, jako například Kanada či Austrálie, které jsem navštívila, jsem se zdokonalila ve své anglické úrovni a procestovala značnou část tohoto území.

Jelikož studentky v úvodní části rozhovoru neuvedly téměř žádnou motivaci pro zahraniční pobyt, která by souvisela s akademickým přínosem, rozhodla jsem položit otázku, zda byl Erasmus+ přínosný z hlediska studijního oboru, který studují-tedy Učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Téměř všem studentkám se podařilo vstoupit do základní školy či jiného místa, ve kterém se setkávaly s dětmi. Bohužel tuto příležitost neměly všechny. „*Já jsem neměla možnost. Dokonce jsem se i ptala, ale pro Erasmáky tam tato možnost vůbec nebyla. Jen jednou jsem se byla podívat v mateřské a základní škole. Na základku nás pustili až po výuce. Nechtěli, abychom vstupovali do výuky. Očekávala jsem, že mi to pomůže do praxe, ale dost mě to zklamalo.*” Jedna ze studentek si zkusila odučit pět vyučovacích hodin v soukromé základní škole. Další studentka strávila tři týdny v dětském klubu. S nejdělsí praxí se setkala studentka v Nizozemí, která strávila měsíc na základní škole, ve které si zkoušela i vyučovat. Musela vymýšlet přípravy na hodiny a zpracovávat reflexe.

Poslední otázka se týkala financí. Studentky popisovaly, jak na tom byly během zahraničního pobytu s financemi a odkud je čerpaly. Finance hrají při zahraničních



mobilitách důležitou roli. Často mohou být právě ony hlavní bariérou a důvodem, proč studenti do zahraničí nevycestují. Výše stipendií se určuje dle životní úrovně dané země a její částku studenti dopředu znají. Tyto peníze však, jak bývá mylně pochopeno, pokrývají pouze část zahraničního pobytu, nikoliv jeho celek. „*Peníze, které přišly od univerzity, nepokryly náklady, které tam byly...*“, do čehož vstoupila další studentka: „... *mně peníze nepokryly ani půlku*“. Další reagovala takto: „*Stipendium mi vystačilo na tříměsíční nájem...*“. Stejný problém měla i studentka, která studovala v Nizozemsku: „*Mně to pokrylo taky jen bydlení, a to jsem bydlela na okraji města v kempu!*“.

Studentky se jednohlasně shodly na tom, že ani jedné z nich peníze nevystačily. Peníze dále čerpaly ze svých úspor či od rodiny. Nedostatek financí pro ně znamenal také pozitivní přínosy. „*Díky dané částce, kterou jsem obdržela, jsem se naučila zacházet s penězi.*“ Na úplný závěr se všechny čtyři studentky shodly na tom, že to byly jejich nejlépe investované peníze.

S penězi jsem osobně problém neměla, a to zejména díky finančním příspěvkům od mé rodiny. Příspěvek od UHK není zanedbatelný, ale pokud cestujete do vzdálenější země, většinu částky utratíte pouze za letenku a víza.

Po ukončení rozhovoru mi zúčastněné studentky říkaly, že by hned jely znovu a že zahraniční pobyt doporučují. Jedna ze zúčastněných dodala: „*Nejhorší část není příjezd, ale odjezd. Protože se musíte loučit s těmi kamarády, a to bolí strašně moc.*“

Na několik otázek měly účastnice jiný názor. Každá měla obavy z něčeho jiného, každá měla jinou motivaci a jiné zážitky. Všechny se ale shodly na tom, že by studijní programy doporučily a že jim byl velkým přínosem. Jako jediné dvě záporné věci byly nedostatek financí a nedostatečná podpora ze strany UHK.

## 6.6 Shrnutí průzkumu a odpovědi na průzkumné otázky

Pomocí průzkumných otázek jsem zjistila, proč je zájem o zahraniční mobility v rámci PdF UHK nízký. Důvody, proč studenti nevyjíždí do zahraničí v rámci pracovních stáží a studijních pobytů, byly různé. Jednotlivé odpovědi jsou uvedeny v praktické části této diplomové práce. Nejčastěji se jednalo o problematiku strachu ze zkoušek, nového prostředí a jazyka.

Má základní průzkumná otázka zněla: „Proč studenti využívají, či nevyužívají zahraničních mobilit?“. Nejhojněji zastoupená odpověď dotazujících byla, že mají strach ze zkoušek na vysílající a přijímající univerzitě a to celkem v 53,7 %. Tato odpověď, zejména její hojné zastoupení, mě překvapilo. Z osobní zkušenosti mohu říct, že ačkoliv je složení zkoušek složitější než při běžném studiu na UHK, nejedná se o nic nemožného.

Mezi mé další průzkumné otázky patřilo šest otázek, na které jsem pomocí dotazníků a rozhovorů získala odpověď.

- Co vede studenty k využití zahraničních mobilit?

K využití zahraničních mobilit studenty obecně oslovuje možnost vycestovat do zahraničí s finančním příspěvkem a pomocí UHK. Studenti přepokládají, že se během svého pobytulepší v cizím jazyce, osamostatní se, poznají nové přátele a kulturu. Věří, že získají praktické zkušenosti, které jim pomohou lépe pochopit problematiku oboru, který studují.

- Co považují zúčastnění studenti za největší motivaci k výjezdu?

Studenty motivuje touha po nových zkušenostech, mezi které patří získání praktických zkušeností ve spojitosti se studijním oborem, touha po poznání cizí země a jazyka.

- Co považují zúčastnění studenti za největší přínos zahraničních mobilit?

Studenti získali na základě této zkušenosti osobní i profesní výhody. Mezi ty osobní patří poznání sama sebe a rozvoj kompetencí a schopností. V rámci profesního rozvoje studenti získali praxi a zlepšili se v cizím jazyce.

- Jaký je názor studentů, kteří se zúčastnili zahraničních mobilit na celkový studijní či pracovní zahraniční program?

Oslovení studenti nelitují svého rozhodnutí. Naopak jsou rádi, že se zahraničního pobytu zúčastnili. Svůj zahraniční pobyt považují za přínosný a cenný. Ačkoliv se během svého pobytu setkali se stresem a negativními zkušenostmi, pozitivní přínosy vítězí.

- Jak hodnotí zúčastnění studenti podporu ze strany UHK během jejich zahraničního studia?

Odpověď na otázku týkající se podpory ze strany UHK nebyla příliš pozitivní. Studenti musí plnit nadměrné množství požadavků, požadavky vyučujících nejsou jasné a komunikace s vyučujícími není příliš efektivní. Mnou oslovení studenti se však shodly na tom, že vše záleží na přístupu jednotlivých vyučujících, nikoliv na vyučujících obecně. Na druhou stranu oceňují finanční příspěvek a možnost získání nových zkušeností v zahraničí.

- Co brání studentům k zahraničnímu výjezdu?

Největší bariérou pro studenty je strach ze zahraničí, nového prostředí, znalost cizího jazyka, nedostatek financí a zaměstnání, které mají na území ČR.

## Závěr

Jsem velmi ráda, že jsem si pro svou diplomovou práci zvolila právě toto téma. Nejen, že mi je v souvislosti s cestováním a vzděláváním velmi blízké, ale také jsem si ho vyzkoušela na vlastní pěst a mohla jsem své zkušenosti sdílet a porovnávat s ostatními. Bavilo mě zjišťovat bližší informace o zahraničních mobilitách zejména těch, které nabízí UHK. Dozvěděla jsem se, jaké názory mají studenti univerzity na zahraniční mobility a proč těchto možností nechtějí využívat. Obecně se dá říci, že mají strach. Strach ze zkoušek, nového prostředí a odloučení ze své komfortní zóny, ve které jsou obklopeni rodinou a přáteli.

Cílem práce bylo také zjistit, proč studenti zahraničních mobilit využívají a chtějí se jich účastnit. Tento cíl, stejně tak jako dílčí cíle uvedené v úvodu, jsem splnila. Výsledek hlavního cíle byl očekávatelný. Studenti chtějí poznat novou kulturu, zlepšit se v cizím jazyce a osamostatnit se. Osobně potvrdím, že tohle všechno studenty na zahraničních cestách jistě potká. Navíc se seznámí se spoustou nových lidí a více poznají sami sebe. V neposlední řadě se stanou více zodpovědnými.

V praktické části své práce jsem se dozvěděla různé názory od studentek, které využily možnosti zahraničních mobilit, a mohla je tak srovnat se svými osobními názory. Překvapilo mě, kolik různých pohledů na téma studium v zahraničí může být. Každá z nás měla jiné překážky, které musela během svého pobytu překonat, každá z nás měla jiné očekávání a jinou motivaci. Všechny jsme se shodly na tom, že nelitujeme investovaných peněz, času a občasného nadměrného stresu, který jsme investovaly do našeho zahraničního vzdělávání.

Během tvorby této práce jsem se setkala pouze s jedním nemile překvapivým momentem, a to tím, že se mi podařilo sebrat nízký počet dat pro dotazníkové šetření. Nicméně, výsledky jsou jasné a použitelné.

Osobně jsem velmi vděčná za příležitost, kterou jsem díky univerzitě získala. Podívala jsem se do různých koutů světa a vyzkoušela si zahraniční studium i práci. Prakticky jsem zjistila, jak fungují vzdělávací školské systémy v jiných zemích, a pomohlo mi to částečně pochopit jednu z pedagogických disciplín – srovnávací pedagogiku.

Setkala jsem se také s různými anglickými přízvuky, díky různým anglicky mluvícím oblastem, díky čemuž se cítím jistější ve své anglické úrovni. Nejen že mi tato zkušenost s cizím jazykem pomůže k lepším výsledkům v anglických závěrečných zkouškách, ale také budu ve své budoucí praxi učitelky více jistá a nápáditá v rámci výuky anglického jazyka.

Cestování mě změnilo, a to jak ve studijním, profesním, tak zejména v osobním životě. Mám větší nadhled, jasno v tom, co chci v budoucnu dělat a pocit, že jsem si svá studentská léta opravdu užila. K tomu mi maximálně přispěly studijní programy a pracovní stáže. V rámci mé poslední studijní cesty – zahraniční stáže v Calgary – jsem se vdala a zakončila tak svůj studentský cestovatelský život. Všem studentům a studentkám bych doporučila se zúčastnit zahraničních mobilit, jelikož je to šance, která se jen tak nenaskytne.

Tato diplomová práce může sloužit k zamyšlení nad přístupem vyučujících na UHK k zahraničním pobytům. Dále může posloužit i studentům a studentkám, kteří uvažují o zahraničním výjezdu. V neposlední řadě může pomoci také oddělení internacionalizace.

## Seznam použité literatury

BREWER, Elisabeth, CUNNINGHAM Kiran (2009). *Integrating study abroad into the curriculum*. Sterling: Stylus. ISBN 978-1-57922-349-6.

BŘOUŠKOVÁ, Hana (2017). Projekty Erasmus+ aneb jak získat ve výuce nový vítr do plachet. *Komenský*, roč. 142, č. 1, s. 22-27. ISSN 0323-0449.

CROSS, Kathryn Patricia (1981). *Adults as Learners. Increasing participation and facilitating learning*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN 978-1-555-42445-9.

Dům zahraniční spolupráce (2017). *Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech*. Praha: Dům zahraniční spolupráce. ISBN 978-80-88153-41-2.

FILASOVÁ Katarína, Dokulilová Denisa (2006). Změní pobyt v zahraničí život člověka? *Psychologie dnes*, roč. 12, č. 2, s. 4-5. ISSN 1212-9607.

HAGEMANNOVÁ, Gisela (1995). *Motivace*. Praha: Victoria publishing. ISBN 80-85865-13-0.

Erasmus+ (2020). [online]. Univerzita Hradec Králové [cit. 5. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/pedagogicka-fakulta/zahranici/studentske-mobility/erasmus>

European Communities (2008). *Erasmus-Mobility creates opportunities*. Lucembursko: Office for official publications of the european communities. ISBN 978-92-79-077733-9.

European Communities (2009). *EU Youth Report*. Lucembursko: Office for official publications of the european communities. ISBN 978-92-79-12611-6.

European Union (2010). *Erasmus-Fostering Internationalisation at European universities*. Lucembursko: Office for official publications of the european communities. ISBN 978-92-79-15510-9.

European Union (2018). *From Erasmus to Erasmus+ a story of 30 years*. Belgie: Office of the european Union. ISBN 978-92-79-79645-6.

KOLMAN, Luděk, RYMEŠOVÁ, Pavla a kol. (2012). *Motivace, produktivita a způsob života*. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-7201-892-5.

KRŇANSKÁ, Petra (2010). *Erasmus očima studentů*. Praha: Dům zahraničních služeb. ISBN 978-80-87335-09-3.

MATULAYOVÁ, Tatiana, JURNÍČKOVÁ Pavlína a kol. (2016). *Motivace k dobrovolnictví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5110-7.

MCCLELLAND, David Clarence (1987). *Human motivation*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-36951-0.

NAKONEČNÝ, Milan (2014). *Motivace chování*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-830-6.

NAKONEČNÝ, Milan (1996). *Motivace lidského chování*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0592-7.

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (2008). *Erasmus v České republice 1998-2007*. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT. ISBN 978-80-904005-3-5.

OBST Daniel, KUDER, Matthias (2009). *Joint and Double Degree Programs*. New York: Institute of International Education. 978-0-87206-318-1.

PELIKÁN, Jiří (2007). *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-7184-569-0.

PITTNEROVÁ, Radka., ŠPRTOVÁ, Hana. a kol. (2013). *Fenomén mobilita*. Brno: VUT v Brně. ISBN 978-80-214-4829-2.

PŘIDALOVÁ, Tereza (2009). Výuka v alternativních a tradičních školách v Nizozemí a její využití v českém primárním školství. *Komenský*, roč. 133, č. 5. ISSN 0323-0449.

RAKOVÁ, Marie, HANELOVÁ Zuzana a kol. (2014). *Manuál pro účastníky zahraničních pracovních stáží*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4523-6.

ROBERTSON, Susan, OLDS, Kris a kol. (2016). *Global Regionalisms and Higher Education*. Cheltenham: Elgar. ISBN 978-1-78471-234-1.

SEDLÁČEK, Josef (1970). *Motivace*. Praha: Supro.

SCHMEJKALOVÁ, Ivana (2007). Zahraniční cesty pedagogů ostravské univerzity v Ostravě, jejich motivace cestovat a hodnotové orientace. *Aula*, roč. 15, č. 4, s. 2-6. ISSN 1210-6658.

*Studium v zahraničí* (2011). [online]. Národní informační centrum pro mládež. [cit. 4. 1. 2020]. Dostupné z: [https://www.naerasmusplus.cz/file/1971/EURODESK\\_Studiumi-v-zahranici\\_nahled.pdf](https://www.naerasmusplus.cz/file/1971/EURODESK_Studiumi-v-zahranici_nahled.pdf)

Studijní pobyty v zahraničí (1996). YFU C.S. *Rodina a škola*, roč. 43, č. 4., str. 18. ISSN 0035-7766.

ŠLECHTOVÁ, Petra (2006). Studium v zahraničí znamená velkou zkušenost. *Právo a rodina*, roč. 8, č. 6, s. 19-21. ISSN 1212-866X.

ŠLECHTOVÁ, Petra (2006). Studium v zahraničí znamená velkou zkušenost. (2.). *Právo a rodina*, roč. 8, č. 7, s. 15-16. ISSN 1212-866X.

The Princeton Review (2005). *The internship bible*. New York: Princeton review publishing. ISBN 0-375-76468-2.

VÁŇOVÁ, Pavla (2017). *Motivace studentů absolvovat studijní pobyt Erasmus+ a jeho přínos*. [bakalářská práce]. Hradec Králové: FIM UHK.



## Seznam obrázků

|   |    |
|---|----|
| Obrázek 1 - Zastoupení respondentů v jednotlivých ročnících .....             | 47 |
| Obrázek 2 - Znalost pojmu studijní program.....                               | 47 |
| Obrázek 3 - Znalost pojmu pracovní stáž .....                                 | 48 |
| Obrázek 4 - Získání informací o zahraničních mobilitách .....                 | 48 |
| Obrázek 5 - Přehled nabídky zahraničních mobilit UHK.....                     | 49 |
| Obrázek 6 - Účast v rámci zahraničních mobilit .....                          | 49 |
| Obrázek 7 - Zájem studentů o zahraniční mobility.....                         | 50 |
| Obrázek 8 - Srovnání obtížnosti výuky na domácí a zahraniční univerzitě ..... | 51 |
| Obrázek 9 - Uznání předmětů získaných v zahraničí na UHK.....                 | 51 |
| Obrázek 10 - Důvody k vycestování do zahraničí .....                          | 54 |
| Obrázek 11 - Kritéria pro výběr cílové destinace .....                        | 55 |
| Obrázek 12 - Největší obavy ze života v zahraničí .....                       | 56 |
| Obrázek 13 - Motivace pro zahraniční výjezd.....                              | 57 |
| Obrázek 14 - Pocity po příjezdu do zahraničí.....                             | 58 |
| Obrázek 15 - Učitelé v zahraničních univerzitách .....                        | 60 |
| Obrázek 16 - Požadavky učitelů na UHK.....                                    | 62 |
| Obrázek 17 - Přínosy programu Erasmus + .....                                 | 64 |

## **Seznam tabulek**

|   |    |
|---|----|
| Tabulka 1 - Účastnice rozhovoru.....          | 46 |
| Tabulka 2 - Přínosy zahraničních mobilit..... | 52 |

## Seznam příloh

Příloha 1 - On-line dotazník pro studenty

# Využití zahraničních studijních programů a pracovních stáží v rámci oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Dobrý den,  
jmenuji se Andrea Željzková a jsem studentkou 4. ročníku univerzity v Hradci Králové.

Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, týkajícího se mé diplomové práce. Vyplnění tohoto dotazníku vám zabere cca 5 minut. Veškeré informace, které zde uvedete, jsou anonymní.

Předem Vám děkuji za Váš čas.

**\*Povinné pole**

Pohlaví: \*

- Žena
- Muž

Forma studia: \*

- Prezenční
- Kombinovaná

V současné době studuji: \*

- 1. ročník
  - 2. ročník
  - 3. ročník
  - 4. ročník
  - 5. ročník
- 

Vím, co znamená pojem "studijní pobyt" \*

- Ano
  - Spíše ano
  - Spíše ne
  - Ne
- 

Vím, co znamená pojem "pracovní stáž" \*

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

O těchto pojmech jsem se dozvěděl: \*

- Neznám tyto pojmy
- Od přátel či rodinných příslušníků
- Z médií
- Z letáků
- Z webových stránek UHK
- Jiné: \_\_\_\_\_

---

Vím o možnostech zahraničních nabídek Univerzity Hradec Králové: \*

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

---

Za svého dosavadního studia jsem vyjel/vyjela na: \*

- Studijní pobyt
- Zahraniční stáž
- Studijní pobyt i zahraniční stáž
- Nevyjel/nevyjela jsem

Pokud jsem v předešlé otázce odpověděl/a: STUDIJNÍ POBYT, výuka v zahraničí byla podle mě (podle obsahu předmětů, formy výuky, množství vyučovacích hodin):

- Obtížnější než výuka na UHK
- Srovnatelná s výukou na UHK
- Snadnější než výuka na UHK
- Jiné: \_\_\_\_\_

Pokud jsem vyjel/a na zahraniční STUDIJNÍ POBYT, byly mi uznány předměty studující v zahraničí na UHK?

- Ano
- Většina ano
- Většina ne
- Ne

V rámci zahraničního studijního pobytu či/a pracovní stáže jsem vyjel/a do těchto zemí:

Vaše odpověď

---

Můj zahraniční pobyt mi přinesl (vypiš stručně pozitivní i negativní zkušenosti):

Vaše odpověď

---

---

V době studia na UHK chci vyjet na: \*

- Pracovní stáž
- Studijní pobyt
- Studijní pobyt i pracovní stáž
- Nechci vyjet
- Už jsem vyjel/vyjela

---

Zahraničního výjezdu se neúčastním, protože (možnost zaškrtnout více odpovědí): \*

- Mám strach z cizího prostředí, kolektivu,...
- Mám strach ze zkoušek v zahraničí a následných zkoušek na UHK
- Nechci opustit svou rodinu a přátele
- Nemám dostatečnou znalost cizího jazyka
- Nemám dostatek finančních prostředků
- Nemohu odjet z důvodu pracovních záležitostí
- Nerad cestuji
- Nevidím ve vycestování smysl
- Jiné: \_\_\_\_\_

---

Jsem ochoten/ochotna poskytnout podrobnější informace. Dotazující mě může kontaktovat na následující e-mail:

Vaše odpověď \_\_\_\_\_

**Odeslat**